

národní
protidrogová
centrála

ročník VIII
čtvrtletník
3/2002

BULLETIN 3/2002

BULLETIN

Bulletin
Národní protidrogové centrály

Vydavatel :
Policie České republiky
Národní protidrogová centrála
Služby kriminální policie a vyšetřování

Vedoucí redakční rady:
Miloš Vaněček

Adresa :
Policejní prezidium
České republiky
Poštovní příhrádka 62/NPC
170 89 PRAHA 7

Vydává :
oddělení vydavatelství obchodního
odboru Tiskárny MV, Hyberská ul.č.2,
112 19 Praha 1,
tel: 24212671 fax :24217313

Tiskne:
Tiskárna MV, p.o.Bartůňkova 4,
149 01 Praha 4
tel.7957011 fax 7952603
Vychází 4x ročně, cena 63,- Kč
Roční předplatné 252,-Kč

Objednávky přijímá a vyřizuje
Obchodní odbor Tiskárny MV,
Hyberská 2, 112 19 Praha 1
tel: 24212671 fax :24217313

Za věcnou správnost příspěvků ručí autoři

Přetisk povolen
pouze se souhlasem redakční rady

Podávání novinových zásilek
povolila Česká pošta s.p.,
Odštěpný závod Praha,
čj.6119/96 ze dne 15.10.1996

Určeno pro služební potřebu
policie ČR, obecní policie, SZ,
soudů a vybraných institucí
Povoleno MK ČR - 7834
ISSN 1211 – 8834

Titulní strana:
MOBIL SALON 2002
ČESKÉ BUDĚJOVICE

Obsah:

- 1) **Mortalita uživatelů drog II**
Jaroslav ŠEJVL, NPC
strana
- 2) **Psychologické aspekty života drogově závislých v českobudějovickém regionu**
Milan NERUDA, OŘP PČR České Budějovice
strana
- 3) **K aplikačným problémům ustanovení tr. zákona Slovenskej republiky upravujúcich drogovú kriminalitu a jej stav v Slovenskej republike**
JUDr. Ján ŠANTA, PhD, Krajská prokuratúra Prešov
strana
- 4) **97. pravidelné zasedání stálé pracovní skupiny o pašování a obchodu s OPL**
zdroj NPC
strana
- 5) **Mexická drogová organizace Tijuana - cartel**
zdroj NPC
strana
- 6) **Mobil salon 2002 – BEZPEČÍ VŠEM, BEZPEČÍ PRO VŠECHNY**
Kpt.Mgr. Alena TONINGEROVÁ, OŘ PČR, České Budějovice
strana
- 7) **Na českobudějovicku kraluje mezi drogami pervitin**
Vladimír LUTOVSKÝ, České Budějovice
strana
- 8) **Prevence na okrese České Budějovice**
kpt. Bc. Lucie PTÁČKOVÁ, OŘ PČR České Budějovice
- 9) **Knihovnička Bulletinu**
strana

MORTALITA UŽIVATELŮ DROG II.

Jaroslav ŠEJVL, SKPV hl.m. Prahy

5. SOUČASNÁ DROGOVÁ SCÉNA V ČESKÉ REPUBLICE

5.1. Vyhodnocení za léta 1999 a 2000

Situace v České republice v oblasti nezákonných drog v současné době je až na několik výjimek plně srovnatelná se situací se zeměmi, ve kterých měla drogová scéna před několika málo lety náskok několik desetiletí.

Kompetentní orgány České republiky přistupují k řešení tohoto problému s plnou vážností. Podnikají kroky v legislativní, organizační a institucionální oblasti, kdy se klade důraz na vyváženost prevence a represe v boji s drogovým fenoménem.

Represivní složky státního aparátu jsou, po přijetí nových zákonů a dalších legislativních úprav vybaveny dostatečnými pravomocemi nejen k boji proti výrobě a distribuci OPL na domácí scéně, ale jsou připraveny plnit úkoly i v rámci mezinárodní spolupráce při snižování mezinárodního obchodu s OPL.

Drogová scéna v České republice v roce 1999 byla poměrně význačně ovlivněna změnou postoje společnosti k postihu prosté držby OPL. Novelou trestního a přestupkového zákona, účinného od 1. 1. 1999 byla a je trestně nebo správně postižitelná osoba, která i pro svoji vlastní potřebu bez povolení přechovává OPL. Kolem účinnosti těchto zákonů se vedou zejména ve sdělovacích prostředcích diskuse, zda to nebyl „krok zpět“, zda se nejedná o zneužívání ustanovení citovaných zákonů, využívaných policisty ke zlepšení statistik a podobně.

Z pohledu policie se jedná o vysoce užitečnou změnu přinášející pozitivní dopad na „drogovou scénu“. Možnost zabavení OPL jednoznačně přispívá ke snižování nabídky OPL. Změna cen při pouličním prodeji nebyla fakticky zaregistrována, sekundárně tak nejsou drogově závislé osoby „dotlačovány“ k páchání majetkové nebo násilné trestné činnosti v souvislosti s již zmíněnou novelizací.

Podíl osob realizovaných pro trestný čin podle § 187a) tr. zákona, tedy přechovávání OPL pouze pro vlastní potřebu, je celoročně okolo 6 % ze všech „drogových“ trestných činů. Tento fakt jednoznačně vyvrací názor, že policie tohoto ustanovení tr. zákona bude zneužívat k vylepšování statistiky. Musíme ještě brát v úvahu tu skutečnost, že převážná většina osob stíhaných podle § 187a) tr. zákona je stíhána zpravidla v souběhu ještě s jinou „drogovou“ trestnou činností, zejména s ohledem na ust. § 187 tr. zákona. Osob samostatně stíhaných za prostou držbu OPL je okolo 1 % ze všech osob stíhaných pro „drogové“ trestné činy.

U heroinu na drogové scéně České republiky došlo k výrazné změně, když se na trhu začal objevovat vysoce koncentrovaný heroin, kdy po jeho zejména intravenózní aplikaci došlo k mnoha předávkováním. Další změnou je vedle volné báze heroinu nabídka solí, rozpustných ve vodě a usnadňujících intravenózní aplikaci. Tento fakt vznikl patrně jakožto následek zapojování dalších subjektů do mezinárodního obchodu s heroinem.

Uživatelé drog jsou v České republice i děti ve věku okolo 13–ti let, experimentující napoprvé s heroinem a získávající první zkušenosti s OPL již intravenózní aplikací. Nárůst počtu osob zneužívajících heroin zůstává za poslední dva roky stabilní, již nepostupuje tak extrémně dynamicky.

5.1.1. Tabulka množství zadržených drog v České republice za léta 1991 – 1999¹

Tab. č. 4 – uvedené hodnoty jsou v kg; LSD a extáze jsou uvedeny kusech.

Substance	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Konopí	4	30	2	0	0	12.000	5,5	5,5	111,2
Kokain	105	4,7	4,7	17,1	36	22	62,5	41,3	140,8
Heroin	10	123	18	26,3	3	20	3,4	147,3	108,38
Amfetaminy	0	0	7	0	0	21	0	0	4,1
LSD	0	0	540	620	0	0	0	0	19
Extáze	0	0	0	0	0	0	0	0	673
Pervitin	0	0	0	0	0,165	0,764	0,67	0,198	21,4
Hašiš	0	0	0	500	0	0	0	0	1,2
Efedrin	0	0	0	12,5	17	91	2,5	0	15
Maková sláma	0	0	0	0	0	0	0	0	91,4

5.1.2. Přehled počtu stíhaných osob v České republice za rok 1999²

Tab. č. 5 – jednotlivé počty stíhaných osob za rok 1999

Kraj	§ 187 tr. zák.	§ 188 tr. zák.	§ 188a tr. zák.	§ 187a tr. zák.
Hl. m. Praha	345	11	61	95
Středočeský	141	25	31	26
Jihočeský	129	6	33	10
Západočeský	227	18	75	21
Severočeský	251	47	70	24
Východočeský	210	12	90	22
Jihomoravský	343	53	109	55
Severomoravský	304	44	252	19
ČR celkem	1950	216	721	272

5.2. Znaky naší drogové scény

- existence otevřené drogové scény,
- existence stálé klientely uživatelů heroinu,
- probíhající módní vlna tzv. diskotékových OPL,
- užívání, resp. zneužívání OPL ve všech regionech republiky,
- praktický zánik komunit uživatelů heroinových náhražek,
- usídlení organizátorů obchodu s OPL mezinárodního významu.

¹ Zdroj NPDC: Výroční zpráva Národní protidrogové centrály Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu Služby kriminální policie za rok 1999; NPDC 2000

² NPDC: Výroční zpráva Národní protidrogové centrály Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu Služby kriminální policie za rok 1999; NPDC 2000

V několika pohledech zůstává drogová scéna vysoce problematická :

- OPL jsou vzhledem k ceně relativně snadno dostupné,
- věková hranice osob experimentujících s OPL je extrémně nízká,
- podíl intravenózních uživatelů heroinu je okolo 85-ti %,
- vysoký podíl prvokonzumentů začínajících "tvrdou" drogou.

Specifické pro Českou republiku je dlouhodobě :

- nízká poptávka po kokainu,
- prakticky nulové zastoupení CRACKU,
- značně vysoký podíl závislých osob zneužívajících těkavá rozpouštědla.

Pro obchod s drogami v České republice je vysoce příznačné :

- vysoký podíl na obchodu s OPL, zejména ve větším měřítku, mají cizí státní příslušníci,
- vysoký podíl na pouličním prodeji mají osoby romského původu,
- vysoký podíl na pouličním prodeji mají osoby ve věku do 15 let,

Nejdůležitější změnou v oblasti nelegálních OPL je novelizace trestního a přestupkového zákona. Dopad na drogovou scénu se dá charakterizovat :

- změnou taktiky pouličního prodeje,
- častějším prodejem v restauračních a klubových zařízeních,
- prodejem na zakázku prostřednictvím mobilních telefonů nebo Internetu,
- celkově vyšší konspirací distribučních sítí.

Problematickou se ukazuje skutečnost, že nebylo zákonodárcem rozhodnuto o výši malého množství OPL. Další velkou změnou je přijetí zákona o návykových látkách, který nahradil nevyhovující vládní vyhlášku z roku 1988. Jako problémovou se ukazuje být ta skutečnost, že prodej léčiv a léčivých přípravků obsahujících Efedrin, Pseudoefedrin a další. Toho využívají domácí výrobci Pervitinu a využívají tohoto poměrně lehce přístupného zdroje k výrobě pro sebe i širokou distribuci³.

³ Berzsi, G., Současná situace v oblasti nezákonných drog; Bulletin NPDC č. 3/1998, s. 4 – 5

5.2.1. Aktuální ceny OPL na území České republiky v roce 2000⁴

Tab. č. 6 – aktuální ceny OPL

Druh OPL	Cena 1 kg při dovozu	Cena 1 kg pro dealera	Cena za 1 gram	Cena 1 dávky *	Způsob balení	Slang. název
Pervitin	Nedovází se	600.000 – 800.000 Kč	800 – 1.000 Kč	100 Kč	psaníčka	Piko, peří, perník
Hnědý heroin	20.000 DM	30.000 – 35.000 DM	800 – 1.200 Kč	200 Kč	Psaníčka, kuličky	Ejč, héro, herák
Bílý heroin	20.000 DM	30.000 – 35.000 DM	800 – 1.200 Kč	200 Kč	Psaníčka, smotky	Herodes, král, kůň
Kokain	40.000 – 50.000 DM	Cca. 45.000 DM	1.500 – 3.000 Kč	1.000 – 2.000 Kč	Psaníčka, kapsle	Koks, kokeš, pudl, sníh, pudr
Marihuana – tuzemská	x x x x	15.000 – 20.000 Kč	200 – 300 Kč	20 – 30 Kč	Cigarety, igelitové sáčky	Maruška, zelí, skunk, seno, travka
Marihuana – dovoz	Nezjištěno	15.000 – 20.000 Kč	200 – 300 Kč	50 – 80 Kč	dtto	dtto
Hašiš	Nezjištěno	20.000 – 30.000 Kč	300 – 400 Kč	200 Kč	Malé hranolky, tabulky	Haš, bahno, hovno, čokoláda
Extáze	10.000 DM	nezjištěno	neuvádí se	180 – 350 Kč	Tablety různé barvy s různými symboly	Extoška, cédéčko, Adam, kulatej
Amfetamin	neuvádí se	nezjištěno	600 – 800 Kč	100 – 200 Kč	Psaníčko, tablety	Speed
Efedrin	30.000 – 80.000 Kč	60.000 – 180.000 Kč	nezjištěno	x	Igelitové sáčky a skleněné dózy	Efko, éčko, efo
LSD	Neudává se v kg	Neudává se v kg	Neudává se v g	200 – 300 Kč	Napuštěn é papírky	Trip, tripík

* u položky „Cena 1 dávky“ se rozumí dávkou droga dle svého typu – heroin – prášek, Extáze – tableta, LSD – trip, apod.

⁴ Zdroj NPDC: Aktuální ceny OPL na území České republiky v roce 2000 pro účely trestního řízení; NPDC 2000

5.3. Trendy zneužívání OPL podle jeho druhů za rok 1999 - Obecné rozlišení⁵

Tab. č. 7 – Rozdělení návykových látek do 3 skupin

Hypnotika – sedativa (látky tlumící CNS)	Stimulancia (látky dráždící CNS)	Halucinogeny (látky dezintegrující CNS)
<ul style="list-style-type: none">➤ barbituráty➤ benzodiazepiny➤ opioidy➤ alkohol➤ prchavé látky➤ některé léky	<ul style="list-style-type: none">➤ amfetaminy➤ kokain➤ tabák➤ káva➤ některé léky	<ul style="list-style-type: none">➤ kannabinoidy➤ LSD (obecně tripy)➤ MDMA – Extasy➤ Mescalín➤ Psilocibin➤ PCP (phencyclidin)

6. FATÁLNÍ NÁSLEDKY OSOB ZNEUŽÍVAJÍCÍCH OPL A STATISTIKA ÚMRTÍ OSOB POD VLIVEM OPL⁶

6.1. Účel kapitoly

V tomto oddíle bych se chtěl zabývat jak fatálními následky uživatelů omamných a psychotropních látek, tak i jejich mortalitou z hlediska lékařského, kdy na tento oddíl naváže statistika úmrtí osob pod vlivem OPL.

Každé užívání cizorodých látek je pro lidský organismus nevyzpytatelné. Ať již se jedná o látky, které jsou obecnou i specializovanou společností osob doporučované či nikoli. Do první skupiny látek můžeme počítat vitamíny, které zásobují tělo a dodávají mu obranyschopnost v případě zátěžových situací, virových nebo jiných infekcí, v případě pobytu osob v silně znečištěném prostředí apod. Dále se do této skupiny řadí léky, které případně ohrožení života a zdraví či jeho poškození dodávají tělu látky, které likvidují tyto škůdce. Nelze zapomenout ani na sportovce nebo osoby, které vynakládají fyzickou nebo psychickou energii v náročné činnosti. V určitých případech lze do této kategorie zařadit i cigaretové produkty a alkohol.

Do druhé skupiny – nedoporučených – látek lze bezesporu zařadit omamné a psychotropní látky. Pokud pomineme velice úzkou možnost jejich využití v lékařství, farmacii a pro výzkum, můžeme je kvalifikovat jako látky, jež působí negativně na lidský organismus již při občasné a nepravidelné užívání v malých dávkách. Jedním ze základních rysů těchto látek je skutečnost, že zpravidla při jejich užívání vzniká jak psychická, tak i fyzická závislost a jsou užívány nelegálně a bez lékařského doporučení a kontroly.

Určit okamžik, kdy u uživatele OPL vzniká buď psychická nebo fyzická anebo obě závislosti není jednoduché a jednoznačně možné určit. Každá osoba má svojí jak psychickou tak i fyzickou individualitu, jiné vnímání psychických projevů a podnětů, působí jinak fyzická zátěž a ostatní vlivy prostředí. Každé lidské tělo má jinou fyzickou výdrž a schopnost přizpůsobovat se vlivům cizorodých látek. Je samozřejmostí, že jedním z určujících vlivů je i způsob užívání, resp. zneužívání OPL a typ této látky. V současné době nastupuje trend, aby nedocházelo k dělení psychické a fyzické závislosti, ale hovoří se o závislosti jako takové.

⁵ Hampl, K.: Drogy a bezpečnost dopravy; Bulletin NPDC č. 3/2000, s. 18 – 22

⁶ Šejvl, J.: Úmrtí osob pod vlivem OPL; Bulletin NPDC č. 1/2000, s. 27 – 28

6.2. Pojem a vyhodnocení statistiky

Pod pojmem statistika, který uvádím v záhlaví této kapitoly se nejedná o žádnou oficiální statistiku Policie České republiky. U policie statistika osob, které zemřely pod vlivem OPL, nebo na jejichž úmrtí se nedílně podílely OPL, neexistovala a pokud vím, tak ani tiskové oddělení PČR Správy hl. m. Prahy, ani tiskové oddělení Policejního prezidia a dokonce ani Odbor Prevence Ministerstva vnitra žádnou takovou statistikou nedisponuje. Jediným možným zdrojem pro Úřad vyšetřování hl. m. Prahy byly Svodky operačního střediska Správy hl. m. Prahy. Tyto ale do února 2000 byly nejednotné a případy úmrtí těchto osob byly spíše vedeny jako nešťastná náhoda, sebevražda a jen málokdy jako smrt uživatele OPL⁷. V současné době, kdy jsou Svodky zpracovávány podle nového Informačního systému je za jistých podmínek možné lépe zpracovat citovanou statistiku.

Nebylo možné však použít ani statistiku jednotlivých operativních pracovníků obvodních ředitelství a Odboru pro boj s organizovaným zločinem, neboť tato vycházela anebo byla doplňována do starého systému Svodek Správy hl. m. Prahy. Jediným možným zdrojem byly jednotlivé Ústavy soudního lékařství a oddělení patologie v Praze.

Na vzniku této statistiky se přímo podílely Ústav soudního lékařství 1. - 3. lékařské fakulty University Karlovy, Ústav soudního lékařství Záchrané služby hl. m. Prahy a oddělení Vojenského ústavu soudního lékařství Ústřední vojenské nemocnice v Praze Střešovicích.

6.3. Statistika za období 1. 1. 1999 – 31. 12. 1999

látka počet doložených úmrtí

Tab. č. 8a – počet úmrtí osob s uvedením látky a počtu zemřelých

Heroin	42
Pervitin	23
Heroin + pervitin	2
Pervitin + metadon	4
Benzodiazepiny	9
Antidepresiva	3
Cannabis sativa L.	1
MDMA	2
Alkohol + léky	5
Celkem	91

⁷ Badin J., Šejvl J.: Nešťastná náhoda, sebevražda nebo závažný trestný čin ?; Bulletin NPDC č. 4/1999, s. 10 – 17

Bližší rozpracování jednotlivého podílu OPL a věku uživatelů s ohledem na fatální následky.

DIACETYLMORFIN
morfin a jeho metabolity

Muži - věk	Látka	Ženy - věk	Látka
19	Morfin	19	Morfin
20	Morfin	20	Morfin
21	Heroin	20	Morfin
21	Morfin	21	Heroin
19	Morfin	19	Morfin
18	Morfin	25	Heroin
31	Morfin + 6 MAM	44	Morfin
20	Morfin	15	Morfin
23	Heroin	23	Morfin
35	Morfin	33	Morfin
28	Morfin	19	Heroin
35	Morfin	25	Heroin
29	Morfin	28	Morfin
28	Morfin		
25	Morfin		
18	Heroin		
31	Heroin		
35	Morfin		
31	Morfin		
22	Morfin		
18	Morfin		
26	Heroin		
18	Morfin		
21	Morfin		
35	Morfin		
20	Morfin		
28	Heroin		
NT	Morfin		
28	Morfin		

DIACETYLMORFIN + PERVITIN

Věk	Muži	Věk	Ženy
21	Morfin + pervitin	0	0
25	Morfin + pervitin	0	0

PERVITIN + METADON

Věk	Muži	Věk	Ženy
28	Pervitin + metadon	38	Pervitin + metadon
31	dtto	0	0
25	dtto	0	0

BENZODIAZEPINY

Věk	Muži	Věk	Ženy
51	Rohypnol	58	Diazepiny
51	Rohypnol	54	Benzodiazepiny
41	Rohypnol	62	Rohypnol
51	Kodein	62	Fenobarbital
0	0	85	Rohypnol

ANTIDEPRESIVA

Věk	Muži	Věk	Ženy
51	Tricyklická	0	0
58	dtto	0	0
49	dtto	0	0

CANNABINOIDY *

Věk	Muži	Věk	Ženy
19	Cannabis + alkohol a léky	0	0

MDMA

Věk	Muži	Věk	Ženy
16	Extáze	17	Extáze

ALKOHOL + LÉKY

Věk	Muži	Věk	Ženy
22	Neurol	54	Amitryptilin
53	Nitrazepam	51	Rohypnol
51	Rohypnol	0	0

PERVITIN

Věk	Muži	Věk	Ženy
28	Pervitin	22	Pervitin
23	Pervitin	17	Pervitin
22	Pervitin	24	Pervitin
21	Pervitin	20	Pervitin
14	Pervitin	25	Pervitin
17	Pervitin	30	Pervitin
30	Pervitin	22	Pervitin
46	Pervitin	22	Pervitin
20	Pervitin	23	Pervitin
17	Pervitin	22	Pervitin
32	Pervitin	23	Pervitin
0	0	16	Pervitin

Na základě konzultací s přednostou ÚSL 3. LF UK prof. MUDr. Jiřím Štefanem, DrSc., se při toxikologickém rozboru morfinu jedná s vysokou pravděpodobností o užití heroinu, a z tohoto důvodu všechny osoby s nálezem morfinu byly zařazeny pod úmrtí osob v důsledku užití heroinu. Na základě dalších konzultací lze diazepiny a antidepresiva sloučit v jednu tabulku.

* - úmrtí jedné osoby pod vlivem Cannabis sativa L. Jednalo se o úmrtí při „street party“, která proběhla v létě na území hl. m. Prahy. Jako příčina smrti bylo konstatováno srdeční a dechová nedostatečnost a otok mozku. Útlum dechového centra pod vlivem alkoholu – při pitvě zjištěno 1,71%. Marihuana, prokázaná v orgánech, měla dle zjištění depresivní účinek na dechové centrum – lze vyvozovat abúzus marihuany.

Celkový počet mrtvých dle pohlaví
počet zemřelých mužů a žen

muži	ženy
58	33

6.4. Statistika za období 1. 1. 2000 – 31. 12. 2001

látka počet doložených úmrtí

Počet úmrtí osob s uvedením látky a počtu zemřelých

Heroin	14
Pervitin	11
THC + opiáty + kokain	1
Heroin + metadon + THC	1
Benzodiazepiny	4
Rohypnol	2
Cannabis sativa L.	1
Fenobarbitaly	5
Diazepiny	4
Amfetamin	1
Meproamat	1
Heroin + kokain	1
Celkem	46

PODROBNĚ ROZPRACOVANÉ ÚMRTÍ

Ústav soudního lékařství 1. LF UK, Všeobecné fakultní nemocnice

č.p.p.	Alkohol	toxi nález	kde	příčina smrti + souvislost
5/00	2,4	Amfetamin	Moč	§ 219 tr. zák.
40/00	1,95	Benzodiazepiny + fenobarbitat	Moč	Otok mozku při otravě léky + požití alkoholu
48/00	0,0	Benzodiazepiny	Moč	Hemotorax, pád z výše
143/00	0,0	Alprazolam + zolpidem + propyfenazon	Krev, moč	Otok mozku při otravě léky + požití alkoholu
158/00	0,0	Benzodiazepiny	moč	Udušení z vydýchaného vzduchu v uzavřeném prostoru – suicidium
213/00	0,0	Benzodiazepiny, dihydrokodein, diltiazem	?	Suicidium
312/00	1,88	Metamfetamin, efedrin	Krev, moč, org	Udušení při zasažení el. proudem – nešťastná náhoda
314/00	0,0	Heroin, metadon, THC, kodein	Krev, moč	Respir. Insuf. po užití psychotropních látek + aspirace – náhoda
317/00	0,0	Diazepam, kodein, dikaliumklorazepat	krev	Otok mozku při apir. po aplikaci psychotropních látek
389/00	0,47	Morfin, heroin, flunitrazepam	Krev. moč	Otok mozku při intox. heroinem
411/00	0,0	Meprobamat, fenobarb, medazepam	Krev, org	suicidium
451/00	0,96	Heroin, kokain, morfin	Krev. moč	Otok mozku po aplikaci psychotropních látek
452/00	0,0	Pervitin, benzodiazepiny	moč	Popál. šok, nalezen v hoř. bytě
506/00	1,99	Metamfetamin		Suicidium, udušení z oběšení
512/00	0,0	Morfin, benzodiazepiny		Udušení z aspirace po aplikaci opiátů a benzodiazepinů
560/00	0,51	Metamfetamin	Krev, moč	Otok mozku při aplikaci pervitinu
599/00	0,0	THC, opiáty, amfet., kokain	moč	DN, sražen OA
637/00	1,06	Efedrin	Krev, moč	Udušení z utopení
711/00	1,53	THC	krev	Přejetí vlakem (?suicidium – nezjištěno?)
912/00	0,0	Opiáty	Moč	Otok mozku
919/00	0,0	Opiáty	Moč	Otok mozku

**Ústav soudního lékařství 2. LF UK,
Fakultní nemocnice Bulovka**

pohlaví	věk	detekovaná látka	příčina úmrtí
muž	39	Morfin, 6-monoacetylmorfin, kodein, metamfetamin	předávkování
muž	21	Morfin, metabol. benzodiazepinů	předávkování
muž	39	Fenobarbital, metab. Flunitrazepamu (Rohyp.), 1,95 g/kg alkoholu	Intoxikace – suicidium
muž	25	Metamfetamin, 1,19 g/kg alkoholu	oběšení
žena	20	fenobarbital	Chodkyně při DN

**Ústav soudního lékařství 3. LF UK,
Fakultní nemocnice Královské Vinohrady**

pohlaví	věk	detekovaná látka
žena	20	Morfin, monoacetylmorfin
žena	34	pervitin
muž	30 – 35	dihydrokodein
žena	63	Fenobarbital, fenazon, papaverin
muž	21	Kodein, morfin, nikotin, pervitin
muž	31	Kodein, morfin, nikotin
muž	22	Rohypnol, fenobarbital
muž	41	Rohypnol, nikotin
muž	47	Fenobarbital, aminoflunitrazepam
žena	70	rohypnol
muž	40	Pervitin, amfetamin, morfin

**Vojenský Ústav soudního lékařství
Ústřední vojenská nemocnice Praha**

pohlaví	věk	detekovaná látka	příčina úmrtí
muž	23	i.v. heroin	Masivní aspirace zvratků

**Ústav soudního lékařství Záchrané služby
Fakultní nemocnice Na Bulovce**

pohlaví	věk	Detekovaná látka	příčina úmrtí
žena	44	Diazepam	Selhání dechu při otravě léky
žena	55	Chlordiazepoxid + další farmaka	Selhání dechu a oběhu při otravě léky
žena	51	Flunitrazepam + další farmaka	Selhání dechu a oběhu při otravě léky
muž	36	Morfin	Srdeční a dechová nedostatečnost při otravě morfinem
žena	18	Heroin + související opiáty	Selhání dechu a oběhu po aplikaci heroinu
žena	47	metamfetamin	Otrava metamfetaminem
muž	31	metamfetamin	Zakrvácení levé dutiny hrudní při průstřelu velkých tepen - zástřel hrudníku - § 219 tr. zák.
muž	23	metamfetamin	Udušení z vdechnutí zvratků po aplikaci metamfetaminu

Jak vyplývá ze zde uvedených dat, bylo v jednotlivých Ústavech soudního lékařství na území hl. m. Prahy v období od 1. 1. 2000 – 31. 12. 2000 pitváno s pozitivním toxikologickým nálezem celkem **46** osob. Specializovaným policejním pracovištěm (OBOZ) bylo zachyceno pouhých 11 případů. Současně je třeba brát v úvahu, že počet pitev s uvedeným pozitivním toxikologickým nálezem je potvrzené číslo – tedy dolní možná hranice. Je nutno uvažovat o poměrně vysoké latenci, která se pohybuje minimálně v rozmezí 1x násobku zjištěných dat. Skutečný počet mrtvých uživatelů OPL na území hl. m. Prahy se tedy odhadem pohybuje v rozmezí 100 – 120 osob (tento údaj byl konzultován s odborníky na drogovou problematiku).

Úmrtím toxikomanů pod vlivem OPL jsme se začali aktivně zabývat z trestního hlediska v rozmezí měsíců listopadu – prosince roku 1998, kdy byla tato problematika již velice aktuální. Základní problematikou z trestně – právního hlediska je trestní postih dealerů OPL z hlediska jejich odpovědnosti – zavinění – k smrti uživatele⁸.

Postupně bych zde chtěl uvést několik částí z vyšetřovacích spisů, které mapují jak samotnou práci policie v této oblasti, tak i jednotlivé faktory a skutečnosti uváděné osobami, kterých se vyšetřování týká.

6.5. Zadokumentování prvního případu – první úmrtí

Dne 5. 10. 1998 v 19.40 hod. byla hlídka ve složení vyslána operačním důstojníkem obvodního ředitelství PČR Praha 1 do Komerční banky, ul. Spálená č.p. 51 z důvodu prověření oznámení, že se zde v 5. patře na WC nachází neznámá žena, nejevící známky života.

Hlídka přišla na místo v 19.45 hod., spojila se s ostrahou banky, která hlídku dovedla do 5. patra na toalety, kde se na dámském WC v kabině nacházela žena. Toaleta byla násilně otevřena uklízečem. Hlídka přistoupila k ženě, která nejevila známky života a na její pokožce byly již patrné fialové skvrny. Vedle ženy na zemi ležela kožená bunda, kabelka, igelitová taška, lžička, obal od injekční stříkačky. Hlídka se ihned spojila s operačním důstojníkem PČR P-1 a požádala o příjezd RZS.

V ženě byla podle OP zjištěna: Hana N., nar. 1976, bytem Praha 4.

V 19.50 hod. přijela rychlá záchranná služba a hlídka místního oddělení policie Bartolomějská. Lékařka z rychlé záchranné služby konstatovala smrt výše jmenované. V 19.55 hod. předala hlídka Centrum místo činu hlídce z MOP Bartolomějská. Po celé události sepsala hlídka odd. Centrum Úřední záznam, který ve 22.30 hod. předala dozorcí službě.

Tímto Úředním záznamem a touto smrtí se začaly rozbíhat události prudkého nárůstu osob zneužívajících OPL a silný zájem policie o tuto problematiku. V podstatě ještě do dnešních dnů nedošlo k poklesu úmrtí, i když je třeba přiznat, že došlo alespoň k ustálení této úmrtnosti.

Na místo činu se následně dostavila Stálá výjezdová služba obvodního ředitelství policie Praha 1, pracovníci Stálé výjezdové služby Správy hl. Prahy, technici Služby kriminální policie a samozřejmě byla přivolána pohřební služba a tělo bylo odvezeno na Ústav soudního lékařství 1. LF UK. Byly provedeny lustrace k osobě poškozené,

⁸ Badin J., Šejvl J.: Problematika zavinění při vyšetřování trestných činů kvalifikovaných podle § 187 tr. zákona; Bulletin NPDC č. 3/2000, s. 5 – 11

jejím rodičům, byly sepsány úřední záznam a Protokol o ohledání místa činu. Věc byla převzata na Úřad vyšetřování hl. m. Prahy a vyšetřovatelem byla s ohledem na ust. § 115 odst. 1 tr. řádu nařízena pitva.

Z pitevního protokolu vyjímám následující statě :

6.5.1. Soudně – lékařské hledisko

„ z úrazových změn bylo zjištěno :

- a) oděrka kůže ve střední části pravého bérce nad kostí holenní, svislá, dlouhá 7 cm, široká 0,3 cm, hnědočervená, nesouvislá s odlučující se krustou,*
- b) v krajině vnitřního kotníku pravého hlezna, drobná hnědočervená oděrka o průměru 0,3 cm,*
- c) v krajině zevního kotníku levého hlezna svislá, pruhovitá oděrka, hnědočervená, 3 cm dlouhá, 0,4 cm široká.*

Toxikologické vyšetření : V krvi zemřelého bylo zjištěno 0,61 g/kg alkoholu. Dále bylo v krvi zemřelého zjištěno menší množství acetaldehydu. V krvi zemřelého bylo zjištěno menší množství nikotinu, stopové množství paracetamolu, menší množství kofeinu a stopové množství 6 – monoacetylmorfinu. V orgánech zemřelého bylo zjištěno stopové množství. V žaludečním obsahu zemřelého nebyly zjištěny toxické látky extraktivního charakteru. V moči zemřelého bylo zjištěno menší množství nikotinu, stopové množství cotininu a menší množství kofeinu. Zajištěná použitá umělohmotná injekční stříkačka s jehlou obsahovala pouze menší množství vzorku. Ve vzorku ze zajištěné umělohmotné stříkačky s jehlou byl zjištěn heroin, 6 – monoacetylmorfin, kofein, paracetamol a stopové množství acetylkodeinu, kodeinu a nikotinu.

6.5.2. Znalecký posudek ze soudního lékařství

- 1) Příčinou smrti Hany N. bylo udušení ze vdechnutí žaludečního obsahu při otravě heroinem.*

Pro to svědčí :

- a) nález 6 – monoacetylmorfinu v krvi,*
- b) žaludeční obsah v průdušnici a plicích,*
- c) krevní výronky pod poplicnicí a osrdečnickem,*
- d) akutní překrvení orgánů,*
- e) hemoragický otok plic,*
- f) otok mozku,*
- g) poinjekční vpich na levé horní končetině.*

Z úrazových změn bylo zjištěno :

Kožní oděrky na hřbetu pravé ruky, pravém bérce a v krajině zevního kotníku levé nohy.

Z chorobných změn bylo zjištěno:

Ateroskleróza centrální 1. stupně. Diskrétní myofibróza myokardu. Kardiomyopatie. Ložiskové zbytnění srdečního svalu (mírného stupně).

- 2) Drobné oděrky na dolních končetinách jsou nezávažné a s příčinou smrti nesouvisí. Vznikly účinkem tupého násilí, které působilo malou silou a plochou a mohly vzniknout např. při pádu. Znamky jiného mechanického násilí nebyly zjištěny.*
- 3) V levé jamce loketní byl zjištěn injekční vpich s krevním výronem v podkoží a v žíle byl nalezen drobný defekt odpovídající injekčnímu vpichu. Na hřbetu pravé ruky a v horní třetině zevní strany pravého bérce byly zjištěny drobné tečkovité defekty kůže, připomínající starší vpichy.*
- 4) Mikroskopicky zjištěné patomorfologické změny na srdečním svalu možno považovat za toxické poškození xenobiotiky (drogami, adulteranty), může být i následkem mitigované infekce z injekční aplikace těchto látek nebo obecně jako následek infekce.*
- 5) Smrt se nedala odvrátit žádnou pomocí.*
- 6) Hana N. byla nalezena mrtvá dne 5. 10. 1998 ve 20.10 hod. a dle lékařského protokolu o prohlídce mrtvého byly přítomny známky počínající hniloby. Při pitvě, která byla provedena dne 6. 10. 1998 byla zjištěna již jen zčásti zachovalá posmrtná ztuhlost na dolních končetinách a známky pokročilé autolýzy až hniloby. Takový nález může odpovídat době asi tří až čtyř dnů, které uplynuly od smrti k pitvě při nálezu zemřelé v místnosti v uzavřené budově.“*

6.5.3. Vyhodnocení

Pracovníky Služby kriminální policie obvodního ředitelství a Národní protidrogové centrály byli vytipovány osoby, od kterých mohla pošk. N. koupit OPL nebo které jí mohly OPL přenechat. Bylo zjištěno, že N. užívala heroin přibližně dva roky a to intravenózní aplikací. Ten kupovala od osob arabské národnosti zejména na území Prahy 1.

I přes veškerou snahu příslušníků policie se nepodařilo zjistit bližší okruh osob, se kterými se pošk. stýkala, se kterými mohla či pravděpodobně zneužívala OPL či ke kterým mohla mít důvěrnější vztah. Nutno ovšem podotknout, že se jednalo o první případ úmrtí toxikomana, který byl řešen součinností Úřad vyšetřování hl. m. Prahy, Národní protidrogová centrála a místně příslušného obvodního ředitelství Služby kriminální policie. Jiné, zajímavější materiály (zejména z kriminologického hlediska) se ve spise nenacházejí a proto bych se nyní chtěl věnovat dalším případům, které byly mnohem lépe rozpracované a přinesly výsledky nejen z operativního, vyšetřovatelského a kriminalistického hlediska, ale i zejména z hlediska kriminologického.

6.6. Zadokumentování druhého případu – druhé úmrtí

Druhým úmrtím toxikomana, které bylo od úmrtí pošk. Hany N. zaznamenáno, byla smrt Jany K., nar. 1981, ze dne 8. 12. 1998.

6.6.1. Rodinná anamnéza

„ Jana byla průměrná studentka. Do 6 – té třídy se učila docela dobře. Asi v 7. třídě začala mít konflikty s učiteli. Přes 6 let hrála basketbal, ale protože měla skoliózu, tak jí to doktor zakázal. To byla Jana v 7. třídě a tady začaly myslím první velké problémy. To, že přestala hrát basket znamenalo, že měla najednou hodně volného času a ona začala chodit do party té horší části třídy. Po 8 – mé třídě nastoupila na střední školu a v létě chodila na brigádu.

Roznášela letáky po Jižním Městě a tady si myslím, že začaly problémy s drogami. Ona chtěla mít všechno super, měla ráda Americké seriály, kde byly drogy, střídání partnerů apod., prostě tohle ona obdivovala, tak chtěla taky žít. Poprvé jsme na drogy přišli počátkem roku 1998. Jana byla nemocná, měla angínu. Asi po třech dnech doma začala říkat, že musí jít ven, že to doma nevydrží. Já jsem spal doma v obýváku a zvonil telefon. V podvědomí jsem slyšel, jak říká „přijď, přijď, on táta spí“. Všechno prasklo tak, že naše mladší dcera šla za mámou a řekla jí, že tam má Jana něco schovaného. Tak se tam máma šla podívat a našla injekční stříkačku, lžičky, zapalovač a všechno bylo v takovém pytlíku. Já jsem si Janu zavolal a zeptal jsem se jí, zda bere drogy. Ona mi řekla, že ne a já jsem jí ukázal ten pytlík a ona mi přiznala, že drogy bere.

Proto jsme jí nechali doma ještě 14 dní. Potom přišli nějací policajti a řekli nám, že chytli Janu, že kradla v Bauhausu a protože ukradla za hodně peněz, je vyšetřovaná na Praze 4. Ukradla nějaký zamykací systém asi za 4.000,- Kč. V tu dobu se držela té drogové party z Jižního Města. Asi tak 4x utekla z domova. Někdy v polovině června dostala vysvědčení a já jsem vzal auto, aby mi neutekla a hned jsem jí odvezl do Bohnic. Byl jsem tam už domluvený s paní primářkou. Jana byla jeden týden na detoxu bez návštěv a my jsme s manželkou začali chodit na kurzy pro rodiče narkomanů, abychom věděli jak se máme chovat a jak s ní máme jednat. Jana potom dostávala vycházky na jedné vycházce recidivovala a vzala si heroin. Pak se ale vrátila na detox a pokračovala v léčení. Jana přistoupila na všechny naše podmínky.

V září jsme Janu přivezli z léčebny a nastoupila do školy. Vlastně od počátku léčení až do 13. 11. 1998 dávala moč v léčebně. To bylo proto, abychom zjistili, jestli nebere drogy. V pondělí jsem jí viděl ráno, než šla do školy. Říkala, že ze školy půjde nakupovat dárky na vánoce. Deprese, ani špatnou náladu neměla, říkala, že přijde v 18.00 hod. Když přišla domů, tak měla opravdu dárky. V úterý jsem ráno šel venčit psa, Jana byla v kuchyni a snídala. Když odešla, tak bylo vše v pořádku. Když večer dlouho nešla, tak jsme volali do Bohnic, jestli tam není, ale tam nám řekli, že tam byla naposledy 13. 11. 1998. Večer přišli policajti a řekli nám, že je Jana mrtvá, že se přefetovala, že jí našli na WC v Městské knihovně“

6.6.2. Výpovědi uživatelů drog k osobě poškozené

Dále budu uvádět výpovědi kamarádů – toxikomanů, zemřelé Jany K.

Výslech kamaráda (1982) poškozené Jany – na výslech se poprvé dostavil pod vlivem heroinu, kdy uvedl, že měl takový strach z výslechu, že bude „zavřený“, tak si pod schody budovy Správy hl. m. Prahy „šlehnul“ 0,5 gramu heroinu. Toto je výpis z druhého výslechu, který se konal po 5 – ti dnech.

„ a já jsem se s Janou seznámil, když jsem chodil do 7. třídy. Když jsem začal chodit na učňák, to bylo v roce 1997, tak asi po měsíci jsem začal brát heroin. Nejdřív

jsem ho asi 1 – 2 měsíce šňupal, pak jsem ho kouřil a nakonec jsem si ho začal píchat. Než jsem začal brát heroin tak jsem hlavně kouřil trávu a haš. Bral jsem to různě, někdy jsem to koupil v Tazu, někdy mi to někdo dal a trávu jsem si pěstoval. Heroin jsem kupoval hlavně v Kaprově ulici, na Staromáku a to od Někdy v říjnu 1997 jsem se začal více stýkat s Janou, ona už v tu dobu brala heroin nitrožilně a poprvé mě našleh Ondra M. a Jana byla u toho. Jana brala pravidelně, byla na héru už dost závislá. Hodně špatně na tom začala být ze začátku roku 1998. Peníze jsme na to nejdřív měli, pak jsme prodávali věci z domova – věci rodičů jako vybavení bytu apod. – a pak jsme chodili všichni na čórky. Jana si vydělávala hlavně čórkama. Koncem dubna 1998 jsem nastoupil na alternativní léčbu. Vrátil jsem se koncem června 1998 a zase jsem do toho spadl. Důvodem proč jsem začal brát je že byla strašná nuda, rodiče prudili a hlavně to teď jede. To znamená jako že to je v kursu, je to moderní. Taky na to letějí holky na diskách, je to prostě úlet – pak se mazlejí a dají vám – to jako že si večer zašukáme někde v podchodu a nesere nás, že na nás lidi čumějí, nebo že nemáme kde jinde píchat. Ted' nebudu k zastižení, protože jedu do PL v Opavě. “

Dále byla vyslechnuta jedna z nejbližších Janiných kamarádek (1978). Výslech se uskutečnil v Chrastavě, okr. Liberec – toxikomanská komunita.

„ no a Jana byla na léčení v Bohnicích na pavilonu č. 18. Jana tam byla od května do konce srpna 1998 a já sem ta byla dýl. Všichni sme věděli, že má sebevražedný sklony, Jana často prostě mluvila o smrti. Když byla jednou na vycházce, tak recidivovala – to znamená, že to nevydržela ty sračky v tý léčebně a našlehla – bouchla si – to je dost fajn pocit, takovej tlak těla na zem a najednou se tělo vzepne, no jako křeč a skvělá euforie, rauš, tělo volně lítá, nic důležitý, všechno fajn. Je to lepší než si šoustnout s klukem – když se uděláte je to chvilka – tohle trvá dlouho, a nic na světě se tomu nevyrovná..... “

Následný výslech byl proveden s Janinou kamarádkou (1981), se kterou chodily od 1. třídy základní školy.

„ a na základce to skončilo tím, že jsem denně hulil cigára. Já jsem se s drogama setkala až v prváku na učilišti. Tam jsem začala hulit travku. Asi po půl roce jsem k trávě přidala i haš pro větší sílu a prožitek toho všeho. Aby to nebylo nudný. No a někdy od ledna 1998 si šlehám heroin. Nejdřív jsem jenom chtěla zkusit jaký to je, protože o tom všichni mluvěj jak to je skvělý. Říkaj to v partě, televizi i novinách. A i v časácích o tom píšou. Jana začala brát, tím myslím, že si šlehala asi půl roku přede mnou. Od kdy hulila travku to nevím. To už je dávno..... “

Kamarád (1979) z drogový party.

„Já jsem začal brát drogy v 15 – ti letech. Bylo to na učňáku, učil sem se truhlářem ve Vršovicích. S drogama mě seznámil Vítek S. (zemřel na předávkování v létě v roce 1998 na Praze 1) a začali jsme si spolu šlehat herák do žil. S Janou jsem se seznámil přes Ondru M., protože oni si spolu šlehali – voni spolu píchali, to myslím jako že spolu šukali i brali matroš. Nijak blíž sme se nestýkali. Janu sem viděl tak 5 x, věděl jsem že si píchá herák a že byla v Bohnicích. Já sem do PL nastoupil v září 1998, to už tam Jana nebyla, ale skončil sem už v listopadu, protože sem zase ujel na matroši a voni mě vyhodili. “

Jeden z „vůdců“ (1981) drogové skupiny.

„ Drogy sem začal brát v květnu 1997 a to rovnou herák. Nejdřív sem ho jenom kouřil jako draka (přes alobal), a to mi vydrželo asi 1 rok. Ale pak to tak nešlo, protože sem ho potřeboval furt víc a víc a stálo mě to hroznej majlant, jako hodně peněz. Tak jsem se rozhod, že si radši budu šlehat, protože to potřebujete tak nejvíc 1/3 matroše, než při hulení. Poprvý mě našleh Martin M., a pak už sem se našlehával sám. Matroš jsem kupoval v Kaprovce, většinou od Arabů. V tý partě, my sme byli taková drogová parta a všichni sme byli z „Jižňáku“, tak tam byli – Ondra M., Martin M., Markéta H., Lucka L., bráchové S. Pak tam ještě chodila Tereza J., ta ale jela v péčku. No a pak Jana K., protože jí šukal Ondra M.

Ty bráchy S. můžete si v klidu sehnat. Jeden sedí na Pankráci v krimu, protože ste ho chytli za čórky v auťácích, aby měl na matroš, a druhý, tomu je 16 je vopdepsanej – když jsme ho někdo našleh, tak sme to nějak nevodhadli jak sme byli už najety a vona mu nefunguje půlka ksichtu.

Janu sem znal od základky. Vždycky byla taková hodná, nikdy nikomu neublížila. Jana podle mého názoru začala brát matroš někdy v září 1997, ale rovnou sem jí viděl si šlehat herák. V červnu 1998 jí na to přišli fotr s matkou a ona musela o prázdninách na léčení. Po léčení se mezi námi moc neukazovala, a já sem ani nevěděl, že zase začala brát. Že Ondra M. a Jana si na matroš vydělávali čórkama sem věděl – to věděl každý, protože sme kradli všichni, jinak to neutáhnete. Taky musíte žrát, pít, oblíkat se a platit podnájem nebo tak. Když sem s ní mluvil den před tím, než umřela, tak říkala, že už nebere, že si jenom občas zakalí chlastíkem nebo dá travku.“

Její bývalý přítel (1983) , v současné době závislý na OPL, vypověděl následující.

„Janu K. jsem znal už od základní školy. Já jsem začal brát dogy, je to asi 1 rok. Nejdřív sem kouřil trávu, pak sem hulil i haš no a pak sem přešel na héro. Herák sem si začal rovnou šlehat. Poprvý mě napích Ondra M. s Janou, protože já sem předtím s Janou chodil a teď s ní chodil Ondra. Pak už sem si píchal sám. Na drogy sem si vydělával tak, jako si vydělávám dneska – čórkama v obchodních domech. Až pudu vod Vás, tak zase musím jít něco šlohnout, protože nemám ani floka. Dobře se krade v Baumaxu nebo Bauhausu, to vždycky udáte nějakýmu dědkovi, protože maj zahrádky. Už mě přitom dvakrát chytli, ale co se dá dělat. Já prostě si musím šlehnout, to už jinak nejde. Jinak strašně bleju, je mi zle, mám depku, no prostě na hovno, jinak sem na sračku. Já sem potom zase začal s Janou chodit.

To bylo v červnu 1998 a Jana tu naší známost brala dost vážně, ale já sem to taky bral vážně. Když sme se rozešli, tak se zase vrátila k Ondrovi, se kterým předtím taky chodila. Přes léto byla v léčebně v PL v Bohnicích. Když sem jí potkal po Bohnicích, tak říkala, že až jí skončí ta debilní kontrola s močí, že si zase občas můžeme dát, to jako se sjet. Že když budu chtít, že se můžeme sjet spolu.

Já sem jí potkal znovu asi po tejdnu a to byla pěkně vožralá, no jak prase. Tak sme si docela dobře pokecali. Pak už sem ale musel domů, aby nebyl průser, tak sme se rozešli. Ale říkala, že je čistá, že nebere, protože chodí na tu kontrolu do Bohnic.

Naposledy jsem jí viděl koncem listopadu nebo začátkem prosince, zastavila se u mě doma. Povíдали jsme si o škole, říkala, že si občas něco dá, ale že to má pod kontrolou. Že Jana umřela mi volal Martin M. do nemocnice na Bulovku, já jsem tam byl ze žloutenkou. Našleh sem se vod jednoho kámoše a bylo to. Já teď žiju se Zuzanou z Kaprovky a ta říkala, že Jana se přešlehla po héru, že měl bejt bílej a že ho koupila vod Arabáče v Kaprovce. Víc k její smrti nevím.“

Výslech Lucie L. (1980), která byla také součástí oné drogové party.

„S Janou jsem chodila na základku. Asi v roce 1996 se na „Jižňáku“ objevily drogy a bylo to v tý partě, co byla Jana. V tý partě taky byli Ondra a Tereza začali s perníkem, Terka u něj zůstala a Ondra šel na herák.

Jana pak šla na střední školu a s holkama z tý školy začaly brát péčko. Vím, že ho kupovaly na Kazíně v Černošicích. Pak začala brát herák, to sem jí našlehla já. Ona ten perník předtím jenom šňupala. Já jsem jí našlehla asi tak koncem ledna 1998 u nás v baráku v kočárkárně. Byly jsme tam samy dvě, von tam nikdo nechodí, a my tam občas „jezdíme“, když je venku zima nebo moc lidí. Když Jana začala chodit s Ondrou, tak jsme se začaly bavit míň, protože ona byla pořád s ním. Jenom sme byly asi 3x spolu nakupovat herák v Kaprovce. Jednou sme kupovaly od Zuzany, jednou od Roberta, potřetí nevím. Vždycky sme si koupily za 200,- a sjely sme se na záchodcích v lahůdkách u Rotta.

Když se Jana vrátila z léčení, tak za mnou byla asi 5x. Každýmu tvrdila, že už nebere, ale brala. Věděli to Ondra M. a Jirka V., protože oni s ní nastřídačku chodili. S Jirkou V. recidivovala, když byla na léčení v Bohnicích a s Ondrou si jezdila pravidelně kupovat do centra. Naposledy jsem jí viděla asi 3 – 2 dny před smrtí, když přišla k nám domů. To si přišla půjčit od mého bráchy 200 korun na hospodu. Taky říkala, že od ledna přestane chodit na moč a začne zase aspoň hulit, ale já věděla, že to je blbost, že už v tom zase jede.

O tom, jak Jana umřela jsem se dozvěděla od Ondry M. a mého bráchy

Výslech Zuzany (1979), která měla vědět o osobě, která Janě prodala dávku bílého heroínu.

„S drogama sem se seznámila v roce 1994, když jsem pracovala na brigádě v U.S. Burgeru v Praze 1. Tam jsem začala kouřit trávu a haš. Asi po jednom roce sem přešla na heroin, kterej jsem si začala píchat. Chvilku sem pak brala perník, pak zase herák, pak zase perník, no a tak se to střídalo. Drogy sem hlavně kupovala za Kotvou, na Slováci, ve Františkánský zahradě, ale tam to nedávno fízlové probrali, a taky jsem je kupovala v Kaprovce. V současný době беру jenom herák, ale musím každej den aspoň za 400 korun, protože jinak nefunguju. Kupuju si ale hnědej, protože ten bílej je síla a je to na zhebnutí, to se nedá vypočítat, kolik si najet do těla.

Ke smrti Jany můžu říct, že sem jí znala asi 2 roky. Občas sme si spolu daly nějakej matroš a dost sme spolu kradly na fet. Od léta 1998 jsem jí ale neviděla. Pak jsem jí viděla naposledy v listopadu v Kaprovce, když si kupovala od L. hnědej herák. No, on L. je Arab nebo Tunisán, teď nevím přesně. Pak, když sem přišla 9. 12. dopoledne do

Kaprovky, tak mi smažky říkaly, že Jana se přešlehla na záchodě ve Městský knihovně. Ona jí ten herák prodala Jana H., alespoň to tam všichni říkali a říkají do dnes, a ví o tom něco víc Adéla B. Já jsem pak s Janou H. mluvila a ona mi říkala, ať si koupím ten matroš od ní, že má bílej herák, že ho prodává pro Arabů a že je dost dobrý, protože je silnej, a že ho tím pádem stačí míň. Já jsem jí říkala, že kecá, a ona řekla, že po tom, jejím matroši se právě přešlehla Jana K. Já jsem jí řekla, že žádný matroš od ní nepotřebuju, protože prodávám v Kaprovce sama a že ho mám taky od Arabů. Já tam totiž prodávám heroin, a mám ho od L. a L. a S. z Proseka. Tam pro něj denně jezdím, někdy mi ho vozejí i oni autem, abych zbytečně neztrácela čas cestou. Když o tom takhle přemýšlím, tak to nebyla chyba Jany H., ale Jany K., že si šlehla moc. Já bych se taky chlubila tím, že někdo umřel na můj matroš, protože pak si ho kupuje víc lidí a Arabové jsou spokojení a víc mi ho taky dají.

Výslech Adély (1980), která měla znát okolnosti úmrtí Jany.

„S drogama jsem začala někdy ve svých 14 – ti letech. Začala jsem s trávou a tripama, později jsem vyzkoušela pervitin a Extázi, poslední rok a půl jsem na heroinu. Rodiče se o zneužívání drog dozvěděli, byla jsem na léčení v PL Bohnice a to v lednu až dubnu 1998. Léčbu jsem dokončila v pohodě, recidiva začala asi tak po 14 – ti dnech od propuštění z PL. To jsem potkala Janu H., se kterou jsem byla v PL dva měsíce. Ona ale ukončila léčbu o měsíc přede mnou. Jana H. mi při náhodném setkání řekla, abych si s ní dala jednu dávku heroinu, že se nemám bát, že to zvládnu. No a tak jsem si s ní jednou šlehla a už to zase jelo znova. Nezvládla jsem to a jedu v tom doteď, nevím co dál, snad zase jen odvykačka v PL.

Janu K. jsem znala spíš jen od vidění, protože taky chodívala do Kaprovky, kde si kupovala matroš. Tam si kupovala matroš skoro celá Praha, krom lidí, který měli jinej přísun odjinud. Kdo byl normální smažka, musel chodit do Kaprovky, k Týnu, na Staromák anebo na Můstek. To jsou nejznámější místa, a když je absták, tak tady seženete vždycky, to jako přes celý den. V Kaprovce už teď ne, protože to tam benga vyčistily a lidi tam teď nechoděj, ono se to přesunulo kousek jinam, kam, to Vám neřeknu, nejsem blbá, abych Vám to vyžvanila. Tu Janu K. jsem tam docela často vídala, protože si tam chodila kupovat heroin stejně jako já. Tehdy tam prodávali títo lidé: Zuzana, H., L., Z., Bára D. a ještě Ona Zuzana je bývalá přítelkyně H. – on je Arab. Pak tam ještě prodávali Alžířané jako Jana H. tam prodávala bílej herák, ona ho měla společně se Zuzanou od Arabů z Proseka. Jenže Jana H. tam prodávala pro víc lidí. V době od listopadu a začátku prosince prodávala určitě jenom pro Arabáče.

O smrti Jany K. jsem se dozvěděla hned druhý den, co ji našli. Vzpomněla jsem si, že ten den, kdy Jana K. měla umřít, jsem jí viděla v Kaprovce. Ten den tam taky Jana H. prodávala heroin a Jana K. k ní přišla a dala se s ní do řeči“

Výslech Terezy (1978).

„Drogy jsem začala brát asi v 16 – ti letech. Nejdřív jsem hulila trávu a tu hulím vlastně až dodnes. Asi v roce 1996 jsem zkusila herák přes alobal. To jsem ale jenom zkusila a nic mi to neříkalo. Pak jsem zkusila perník. Nevím od koho, ale ten jsem jenom šňupala. Já jsem pracovala v kadeřnictví a jezdila jsem si to kupovat na Prahu 1 do hospody „U zpěváků“. Perník jsem tam kupovala jenom od cikánů. Šňupat jsem zkusila i herák, ale potom mi bylo vždycky hrozně špatně. Píchat jsem si začala někdy

před vánocema 1997. Poprvé mě našleh Lukáš S. a to perníkem. Potom mě vždycky občas někdo našleh, komu jsem řekla a na Valentýna, to si pamatuju, sem se už dokázala našlehnout sama, K Janě K. můžu říct, že sem se s ní moc nestýkala, občas sme se potkaly, a asi jenom jednou sme spolu smažily, víc nevím, snad jen“

6.6.3. Znalecký posudek ze soudního lékařství

1. příčinou smrti Jany K. bylo udušení z vdechnutí žaludečního obsahu do dýchacích cest po injekční aplikaci drogy – heroinu.

Pro to svědčí :

- a) přítomnost hojného žaludečního obsahu s kousky natrávené potravy ve vchodu do dutiny nosní, ústech, jícnu, dýchacích cestách až plicích – mikroskopicky potvrzeno,
 - b) výrazné překrvení a krevní výronky ve spojivkách, tečkovité krevní výronky na poplicnici, tekutá krev ve splavech nitrolebních a srdci, akutní překrvení omozečnic a orgánů, četné symetrické tečkovité až čočkovité krevní výronky na kůži hlavy, krku a horních partiích hrudníku, tečkovité až čočkovité krevní výronky v měkkých pokrývkách lebních, otok mozku s týlním kuželem, hemoragický otok plic = známky dušení.
 - c) nález stop po injekčních vpiších na těle, výsledek toxikologického vyšetření, svědčící pro aplikaci drogy heroinu – v krvi zjištěné stopové množství 6 – monoacetylmorfinu,
 - d) z chorobných změn byla zjištěna aterosklerosa centrální I. stupně – počínající, tepen věnitých srdce,
 - e) dále byly při pitvě zjištěny myofibrotické změny srdečního svalu a floridní fibróza a zánětlivé změny v plicích a játrech.
2. Ve vzorku ze zjištěné umělohmotné injekční stříkačky s jehlou byl zjištěn heroin, kofein a stopové množství nikotinu.
 3. Průkaz 6 – monoacetylmorfinu (6 – MAM) v krvi zemřelé je možný jen v časných stádiích po dávce a svědčící pro aplikaci heroinu, jehož je metabolitem. Poločas rozpadu heroinu je velmi krátký (3 – 20 minut), poločas 6 – monoacetylmorfinu je delší (1 – 2 hodiny), vrchol jeho koncentrace v krvi (plasmě) se dostavuje během 5 – ti minut po aplikaci do žíly.

Jestliže tedy nebyl prokázán v krvi heroin, ale až jeho metabolit 6 – monoacetylmorfin, lze soudit, že smrt nenastala zcela bezprostředně po aplikaci heroinu, ale na druhé straně ani za delší dobu po podání, protože se heroin ani jeho metabolit 6 – monoacetylmorfin nezjistily v moči, tzn. že smrt nastala v průběhu několika minut či desítek minut.

Další relevantní skutečnosti uváděné ve shora citovaném pitevním protokolu nejsou pro další hodnocení kriminologických faktů důležité.

PSYCHOLOGICKÉ ASPEKTY ŽIVOTA DROGOVĚ ZÁVISLÝCH V ČESKOBUDĚJOVICKÉM REGIONU

Milan NERUDA

DROGY SPOLEČENSKY NETOLEROVANÉ – ZAKÁZANÉ „ILEGÁLNÍ“

V současném českém společenském kontextu došlo k chápání a interpretování termínu „**DROGA**“ k významovému posunu. Legální psychotropní látky se z tohoto termínu vytrácejí a tímto způsobem jsou téměř výlučně označovány látky, které jsou ve společnosti zákonem zapovězeny, tedy je zakázána jejich výroba, distribuce a v některých případech i držení.

Poslední statistiky, a to jak policejní, tak zdravotnické a v neposlední řadě i nestátních organizací zabývajících se bojem proti drogám ukazují na tu skutečnost, že se vyrovnává počet uživatelů závislých na dovozovém heroinu s počtem závislých na domácím pervitinu. Jedním z důvodů této situace je ten fakt, že naše republika je zeměpisně umístěna na trase tzv. „balkánské cesty“, kdy heroin proudí ze zemí jihovýchodní Evropy a Turecka na západ a sever Evropy a Česká republika v tomto směru funguje jako jakési překladiště.

Z tohoto pohledu má českobudějovický region svá určitá specifika.

SOUČASNÁ DROGOVÁ SCÉNA REGIONU

Okres České Budějovice má v jihočeském regionu specifické postavení. Celkovým počtem obyvatelstva 177 686 je nejlidnatějším okresem s největší hustotou osídlení 109,3 obyvatelé na 1 km čtvereční. V okrese se nachází největší jihočeské město České Budějovice s 99.593 obyvateli. Dalšími městy zde jsou Týn nad Vltavou (8.230 obyvatel), Trhové Sviny (4.661), Hluboká nad Vltavou (4.362), Lišov (3.806), Zliv (3.767), Borovany (3.524), Rudolfov (2.300) a Ledenice (2.093). Počtem nezaměstnaných 4.141 osob (4,5 %) patří k okresům s nejnižší nezaměstnaností v republice.

V souvislosti s drogovou scénou je nutné se zmínit také o národnostním složení regionu, které nebylo ovlivněno po roce 1945 v souvislosti s odsunem Němců jako je tomu v jiných příhraničních okresech, protože okres České Budějovice se dotýká státních hranic jen v krátkém úseku v oblasti Novohradsko, ale byla výrazně ovlivněna později, zejména v letech sedmdesátých minulého století, kdy do průmyslových závodů přicházelo velké množství dělníků z Vietnamu. K dalšímu výraznému posunu národnostní skladby došlo s vypuknutím tzv. „balkánské krize“ počátkem devadesátých let a dále v důsledku migrace občanů ze zemí bývalého SSSR ve stejném období. Tyto dva posledně jmenované faktory také výrazně ovlivnily drogovou scénu regionu.

Jako centrum distribuce omamných a psychotropních látek v regionu lze jednoznačně označit město České Budějovice, které pro tyto účely poskytuje dealerům z místního hlediska největší anonymitu. V současnosti zde poptávku po pervitinu z větší části uspokojují čeští občané trvale v městě žijící, nebo se zde dlouhodobě zdržující. Vyjimečně tuto drogu distribuují cizí státní příslušníci zde trvale usídlení. Naopak prodej heroinu je českými občany v městě pokryt z necelé poloviny a zbytek trhu obstarávají občané ze zemí bývalé Jugoslávie a bývalého SSSR. Místy, kde je větší koncentrace osob drogy užívajících jsou v Českých Budějovicích západní část středu

města za náměstím Přemysla Otakara II., ul. Česká s restauracemi Singer Pub a Legenda, park u zimního stadionu, park u Všesportovní haly na Dlouhé louce, restaurace Černý velbloud, Siesta a další, jejichž výčet by zabral několik řádek, ale tyto nejsou vzhledem k problematice tolik významné. Shora uvedená místa se totiž v žádném případě nedají označit i jako místa, kde dochází k prodeji drog. S rozmachem služeb operátorů mobilních telefonů k prodeji drog již nedochází na smluvených místech jako tomu bylo ještě v polovině devadesátých let, ale po telefonickém kontaktu mezi dealerem a jeho „zákazníkem“ na smluveném místě (zpravidla pokaždé jiném) na okraji města, kde je ztížena operativní činnost policie.

Významnou skupinou distributorů pervitinu jsou v Českých Budějovicích Rómové, kteří v posledních třech letech pokryli poptávku po této droze ze strany příslušníků svého etnika a na jejich činnosti lze vysledovat prvky organizovaného zločinu.

Pokud se týká původu zde distribuovaného pervitinu, tento je do regionu dovážen dealery v množstvích zpravidla větších než 100 gramů z oblasti Teplic, Chomutova a Ostravy. Heroin obstarávají pro potřeby místního trhu z velké části občané ze zemí bývalého SSSR a Jugoslávie od svých krajanů usídlených v Praze.

Dalším centrem nelegálního prodeje drog se v polovině devadesátých let stalo druhé největší město regionu Týn nad Vltavou. Toto město se v souvislosti s výstavbou Jaderné elektrárny Temelín rozrostlo během několika málo let řádově o 3.000 obyvatel a tím se zvýšila jeho anonymita. S příchodem nových obyvatel, zaměstnanců elektrárny a zejména potom jejich dětí se do města dostal ve zvýšené míře také problém zvaný „droga“. V současné době v Týně nad Vltavou provádí distribuci drog, a to především pervitinu učňovská mládež ve věku kolem 18-ti let.

Z důvodu vysoké koncentrace učňovské mládeže je další město regionu Lišov a jeho okolí cílem mnohých dealerů drog. Tato mládež (jedná se většinou o chlapce), která je ve městě ubytovaná na internátech nakupuje ve zvýšené míře produkty konopí, marihuany a hašiš. Město má také díky blízkosti Českých Budějovic a poloze na hlavním tahu od Brna a Jindřichova Hradce „ideální“ polohu pro předávky větších zásilek drog do regionu dovážených a naopak.

Tabulka – počet realizovaných pachatelů v roce 2001 pro tr. čin dle § 187 trestního zákona (výroba a distribuce OPL) v závislosti na druhu drogy (pramen - SKPaV ORP Č. Budějovice)

<i>DROGA</i>	<i>POČET PACHATELŮ</i>
<i>Pervitin</i>	<i>14</i>
<i>Heroin</i>	<i>7</i>
<i>Marihuana</i>	<i>9</i>
<i>Hašiš</i>	<i>1</i>
<i>Extáze</i>	<i>1</i>
<i>CELKEM</i>	<i>32</i>

Tabulka – dle místa pobytu pachatele a místa distribuce

<i>Počet pachatelů</i>	<i>Trvalý pobyt</i>	<i>Místo distribuce</i>
14	České Budějovice	České Budějovice
5	České Budějovice	Lišov
1	České Budějovice	Trhové Sviny
1	České Budějovice	Borovany
6	Týn nad Vltavou	Týn nad Vltavou
3	Týn nad Vltavou	České Budějovice
1	Tábor	České Budějovice
1	Strakonice	České Budějovice

ODLIŠNOSTI PŘÍSTUPU POLICISTŮ K OSOBÁM ZNEUŽÍVAJÍCÍM DROGY OD PŘÍSTUPU KE KRIMINÁLNĚ ZÁVADOVÝM OSOBÁM

Z oficiálních policejních statistik, ale i z vlastního poznání policistů zařazených na útvarech služeb kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky na všech úrovních je zřejmé, že problémy s nealkoholovou drogou má v posledních letech nadpoloviční většina osob, které jsou těmito službami vyslýchány pro podezření z trestné činnosti majetkového, ale i násilného charakteru. Samozřejmě tento problém mají i ti, od nichž je požadováno svědectví proti osobám distribuujícím omamné a psychotropní látky.

Zkušenost nasvědčuje tomu, že životní styl takovýchto osob vyžaduje naprosto odlišný přístup samotných policistů. Metody práce s takovými lidmi jsou na každém policejním pracovišti odlišné a podle toho také různě úspěšné.

Z tohoto důvodu jsem se zaměřil na to, zda se potvrdí hypotéza týkající se odlišnosti přístupu policistů k osobám zneužívajícím drogy od přístupu ke kriminálně závadovým osobám, jež jsou v tomto ohledu „čistě“ a zda by samotní toxikomani ocenili, kdyby se v případě, že budou nuceni v jakémkoliv postavení vystupovat v přípravném řízení zabývala pouze úzká skupina policistů, které by dobře znali a mohli jim důvěřovat.

Dalším záměrem byla jakási sonda do sociálních vazeb osob zneužívajících drogy s nejbližším okolím a pokus o zjištění, zda jsou se svým současným stavem spokojeny a v čem by samy spatřovaly cestu ven z bludného kruhu jménem DROGA.

V závěru bych se pokusil nalézt několik rad, které by do budoucna mohly kolegům pomoci k překonání bariér mezi policistou a drogy zneužívajícím vyslýcháním.

Postupoval jsem metodou strukturovaného rozhovoru s osobami, které byly v období měsíců leden 2001 až leden 2002 na našem pracovišti Služby kriminální policie a vyšetřování Okresního ředitelství Policie České republiky v Českých Budějovicích, kde jsem již tři roky služebně zařazen na skupině „TOXI“ vyslýchány z důvodu podání svědectví proti dealerům, od kterých drogy nakupují. Na základě takového svědectví, která jsou často jediným důkazem proti pachateli, je po té možné dealera trestně stíhat a také postavit jej před soud.

Složení otázek rozhovoru je ve své podstatě shodné s otázkami, které slouží, alespoň na našem pracovišti, k navázání prvotního kontaktu mezi policistou a vyslýcháním. Dotazované osoby nebyly informovány o tom, že jejich odpovědi budou jakýmkoliv způsobem vyhodnocovány.

Věk dotazovaných se pohyboval v rozmezí 15 až 39 roků. Mladší osoby, ač jsou ze shora uvedených důvodů také poměrně často vyslýchány nebyly do této práce zahrnuty a to především proto, že u jejich výslechu je obvykle nutná přítomnost třetí osoby (rodiče, pedagoga či psychologa) a z praxe je zřejmá účelovost jejich výpovědí.

Takto bylo vyhodnoceno celkem 45 osob, z toho 34 mužů a 11 žen, které mají trvalé bydliště v okrese České Budějovice, nebo se zde po delší dobu soustavně zdržují.

Z důvodu utajení pravé totožnosti respondentů je užito pouze jejich skutečného věku a smyšleného jména.

U dotazovaných osob bylo dále provedeno srovnání údajů, které osoba o sobě samém uváděla se skutečnostmi, které jsou o osobě známy a to jak z policejních evidencí, tak i osobní znalosti policistů, kdy odpovědi těch, kteří uváděli zjevně nepravdivé údaje, nebyly do samotného vyhodnocení zahrnuty.

V samotném závěru jsou uvedeny tři vybrané kazuistiky, ve kterých se jedná o životní příběhy respondentů ovlivněné drogovou kariérou.

Věkové rozložení respondentů

<i>VĚK</i>	<i>MUŽI</i>	<i>ŽENY</i>	<i>Celkem</i>
<i>15 – 18 let</i>	4	2	6
<i>19 – 25 let</i>	13	5	18
<i>26 – 32 let</i>	11	4	15
<i>33 – 39 let</i>	6	0	6
<i>Celkem</i>	34	11	45

Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

<i>VZDĚLÁNÍ</i>	<i>MUŽI</i>	<i>ŽENY</i>	<i>Celkem</i>
<i>ZAKLADNÍ</i>	14	3	17
<i>ZAKLADNÍ – VYUČEN</i>	12	4	16
<i>STŘEDOŠKOLSKÉ</i>	3	2	5
<i>VYSOKOŠKOLSKÉ</i>	1	0	1
<i>DOSUD ŽÁK OU</i>	3	2	5
<i>DOSUD STUDENT SŠ</i>	1	0	1
<i>Celkem</i>	34	11	45

Otázky strukturovaného rozhovoru

Vlastní otázky rozhovoru jsou rozděleny do celkem pěti tématických okruhů, kdy za každým je provedeno jejich vyhodnocení.

A) DROGOVÁ KARIÉRA

1. Vzpomeň si, jak dlouho drogy užíváš?

Méně než 1 rok	5	11,1 %
1 – 3 roky	12	26,7 %
3 – 5 let	16	35,5 %
Více než 5 let	12	26,7 %
Celkem	45	100 %

2. Užíváš jeden druh drogy, nebo je kombinuješ?

Výhradně jeden druh	13	28,9 %
Kombinuje podle nabídky na trhu	28	62,2 %
Kombinuje dle vlastního rozhodnutí	4	8,9 %
Celkem	45	100 %

3. Máš v současné době jednoho nebo více dealerů?

Výhradně jednoho	9	20 %
2 dealery	21	46,7 %
Více než 2 dealery	15	33,3 %
Celkem	45	100 %

4. Domníváš se, že ti tvůj dealer prodává „kvalitní“ zboží za „dobré“ ceny, jsi s ním spokojen(a)?

Je spokojen(a)	17	37,8 %
Není spokojen(a)	28	62,2 %
Celkem	45	100 %

5. Získáváš drogy v Českých Budějovicích a okolí, nebo pro ně dojíždíš do jiných okresů či krajů?

Kupuje výhradně zde	21	46,7 %
Jezdí jinam pokud zde není zboží	13	28,9 %
Výhradně pro drogu jezdí jinam	11	24,4 %
Celkem	45	100 %

Shrnutí 1

Z vyhodnocení odpovědí v prvním okruhu otázek vyplývá, že většina uživatelů drog v regionu je zcela závislá na momentální nabídce a je schopna kombinovat více druhů omamných a psychotropních látek dokonce se zcela rozdílnými účinky jako je heroin a pervitin. Do odpovědí jsem nezahrnoval kouření marihuany, které je zcela běžné u uživatelů pervitinu a extáze. Drtivá většina uživatelů má také vícero dealerů, což není zcela běžné ve větších městských aglomeracích jako je např. Praha či Ostrava. S těmito dealery jsou mnozí krajně nespokojeni, a to z důvodu kolísavé kvality zboží, která je výsledkem ředění drogy za účelem vyššího zisku. Z odpovědí týkajících se místa nákupu drogy také vyplývá jistá závislost na regionu. K tomuto bodu je nutno dodat, že mnozí v obavě z pátrání po jejich dealerovi raději nepravdivě uvádějí místo nákupu Prahu.

B) TRESTNÍ MINULOST A PRÁVNÍ VĚDOMÍ

1. Dopustil(a) ses v minulosti majetkové trestné činnosti, kdy bylo tvým cílem získání finančních prostředků na nákup drogy ?

Dopustil(a)	37	82 %
Nedopustil(a)	8	18 %
Celkem	45	100 %

2. Poskytl(a) jsi někdy, byť bezúplatně drogu jiné osobě?

Poskytl(a)	18	40 %
Neposkytl(a)	27	60 %
Celkem	45	100%

3. Uvědomuješ si rizika vysokého trestního postihu zejména za distribuci drog?

Zná dobře trestní sazby	19	42 %
Něco o tom ví	14	31 %
Neuvědomuje si výši trestní sazby	12	27 %
Celkem	45	100 %

4. Jsi připraven(a) na to, že můžeš být pro svou trestnou činnost odsouzen(a) k nepodmíněnému trestu odnětí svobody?

Připouští tuto možnost	23	51,1 %
Jen v krajním případě	15	33,3 %
Zcela to vylučuje	7	15,6 %
Celkem	45	100 %

5. Byl(a) jsi někdy v minulosti obviněn(a) ze spáchání tr. činu odsouzen(a) k výkonu trestu odnětí svobody?

Ano	23	51,1 %
Ne	22	48,9 %
Celkem	45	100 %

Shrnutí 2

Odpovědi v tomto okruhu jednoznačně potvrdily značnou kriminalizaci drogové subkultury, kterou jsem naznačil již v úvodu praktické části. Osoby drogy zneužívající však v drtivé většině dobře vědí jaké trestné činnosti se dopouštějí, jaké tresty jim za to hrozí a více či méně počítají s tím, že za svou trestnou činnost mohou jednou stanout před soudem.

C) RODINNÉ ZÁZEMÍ

1. Udržuješ dobré vztahy se svou původní rodinou?

Ano udržuje	15	33,3 %
Téměř se nestýká	21	46,7 %
Zcela se rozešli	9	20 %
Celkem	45	100 %

2. Žiješ v současné době v manželství nebo alespoň v trvalejším partnerském svazku?

Ano	17	37,8 %
Ne	28	62,2 %
Celkem	45	100 %

3. Dopustil(a) ses v minulosti na svých blízkých trestného činu, nebo jiného skutku, kterého lituješ?

Ano	28	62,2 %
Ne	17	37,8 %
Celkem	45	100 %

4. V případě nejvyšší nutnosti můžeš hledat oporu ve své původní rodině?

Mohu – kdykoliv	17	37,9 %
Mohu – pokud nebudu brát drogy	11	24,4 %
Zkusil(a) bych to	6	13,3 %
Nemohu	11	24,4 %
Celkem	45	100 %

4. Uvažuješ do budoucna o nápravu vzájemných vztahů s původní rodinou?

V každém případě	5	11,1 %
Možná se o to pokusí	16	35,6 %
Nebude to ani zkoušet	11	24,4 %
Má dobré vztahy s rodinou	13	28,9 %
Celkem	45	100 %

Shrnutí 3

Pokud pomineme odpovědi respondentů ve věku do 20-ti roků, u kterých je předpoklad, že o ně původní rodina dosud zcela neztratila zájem a snaží se jim často s vypětím veškerých sil pomoci ven z „bludného kruhu“, je pro mne osobně zarážejícím zjištěním ten fakt, že většina starších uživatelů drog žije téměř bez jakýchkoliv sociálních vazeb na své příbuzné. Pokud se týká vazeb v „drogových partách“ většina dotazovaných uvedla, že tyto osoby v žádném případě nepovažují za své přátele či kamarády nýbrž za jakési bližší známé mezi nimiž je mnoho „špíny“. Z tohoto zjištění plyne jistá citová oploštěnost a obecná nedůvěřivost drogové populace.

D) VZTAH K POLICISTŮM A POLICII ČESKÉ REPUBLIKY

1. Byl(a) jsi někdy v minulosti v takové situaci, že ses musel(a) skrývat před orgány Policie České republiky?

Ne nikdy	21	46,7 %
Už se to stalo	19	42,2 %
Téměř stále se skrývá	5	11,1 %
Celkem	45	100 %

2. Pokud jsi předvolán(a) na policii, reaguješ na to a dostavíš se ?

Ano – vždy se dostaví	16	35,6 %
Ano, pokud zná předvolávajícího policistu	17	37,8 %
Podle toho, co je předmětem předvolání	8	17,8 %
Jen když na to má náladu	2	4,4 %
Nikdy se nedostavuje na pouhé předvolání	2	4,4 %
Celkem	45	100 %

3. Máš mezi policisty někoho (jednoho či více), ke komu chováš větší důvěru?

Více	6	13,3 %
Jednoho	9	20 %
Všem důvěřuje stejně	14	31,1 %
K žádnému nemá důvěru	16	35,6 %
Celkem	45	100 %

4. Domníváš se, že pokud vyšetřující policista zjistí, že užíváš drogy, změní se jeho přístup ke tvé osobě k horšímu?

To si nemyslí	11	24,4 %
Už se mu to stalo	6	13,3 %
Vždy se přístup změní k horšímu	7	15,6 %
Všichni stejně vědí, že bere drogy	21	46,7 %
Celkem	45	100 %

5. Myslíš si, že pokud se s tebou bude jednat na policii jako s každým druhým a ne jako s „feťákem“lepší to vzájemné vztahy?

Ano v každém případě	9	20 %
Není o tom zcela přesvědčen(a)	22	48,9 %
Nic se nezmění	14	31,1 %
Celkem	45	100 %

Shrnutí 4

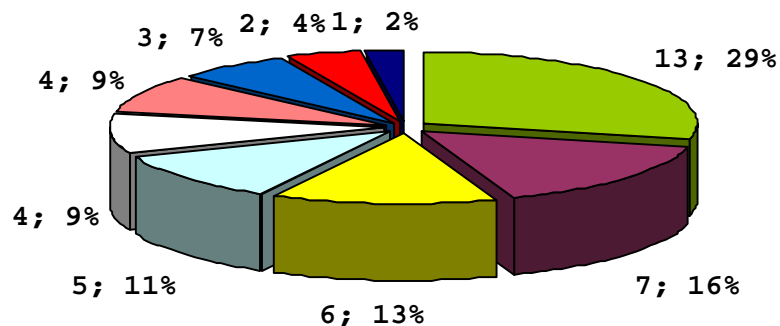
Z okruhu otázek, které se týkají vztahu toxikomanů k policistům a Policii České republiky vyplývá, že represní stránka drogového problému je pro mnohé značně stresující záležitostí, berou ji však jako „nutné zlo“ a vedle rizika závislosti také jako další „rub mince“. Počítají s tím, že budou zváni na policejní útvary a zde dotazováni na jim často nepříjemné skutečnosti. Zároveň s tím však oceňují jistou korektnost vystupování ze strany policistů. Má hypotéza o tom, že by více ocenili, aby se jejich problematikou zabývala pouze úzká skupina policistů a pouze s těmito (nikdy ne s jinými) by se stýkali a mohli si vzájemně více důvěřovat se nepotvrdila.

E) NÁMĚTY NA VÝCHODISKA Z DROGOVÉHO PROBLÉMU

1. Uvažuješ do budoucna o radikálním řešení svého problému s drogou?

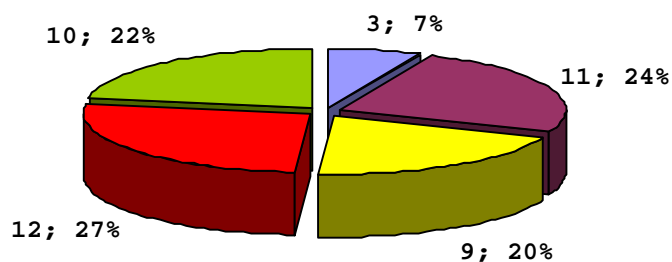
Jednoznačně ANO	26	57,8 %
Vážně o tom uvažuje	12	26,7 %
Jednoznačně NE	7	15,5 %
Celkem	45	100 %

2. Co by ti v tomto ohledu nejvíce prospělo?

- Zcela změnit své známé
- Odstěhovat se do jiného města
- Odstěhovat se do jiného kraje
- Najít stálou slušně placenou práci
- Nastoupit a úspěšně dokončit léčbu
- Možnost vrátit se ke své rodině
- Najít si stálého partnera
- Zcela se osamostatnit
- Získat vyšší vzdělání

3. Myslíš, že by dekriminalizace drog u nás prospěla v řešení tvého problému?

- Jednoznačně ANO
- ANO v případě tzv. „lehkých drog“
- ANO, pokud se týká držení drog pro svou potřebu
- Nic by se tím nezměnilo
- Vše by se výrazně zhoršilo

Shrnutí 5

Z vlastních námětů dotazovaných na radikální změnu k lepšímu v souvislosti s užíváním drog jednoznačně převažuje otázka změny prostředí a tím také změny svých známých. Z tohoto vyplývá fakt, že ze svých problémů s drogami obviňují především své okolí. Na opačném pólu stojí úroveň vzdělání a nepomáhají ani argumenty o tom, že možnou příčinou v prvopočátku problému mohlo být i ztížené společenské uplatnění vinou nedostatku vzdělání. Nicméně optimistickým se jeví uvažování většiny respondentů ohledně řešení své situace do budoucnosti, z čehož plyne jejich nespokojenost se sebou sama. Zajímavostí je, že jen zanedbatelné procento dotazovaných spatřuje východisko z problému v legalizaci všech drog.

KAZUISTIKY Z VLASTNÍ PRAXE

LIBOR (25 let)

O Liborovi se nedá říci, že by své rodině dělal samou radost. V 16-ti letech opustil odborné učiliště, poflakoval se s kamarády po městě, ale žádné trestné činnosti se nedopouštěl. V té době neměl ani žádnou zkušenost s drogami. V sedmnácti vyjel s kamarádem do Rakouska „nakupovat“ a po té, co zde byli oba zadrženi policií po sérii vloupání do osobních aut, odpykal si v cizí zemi svůj první tříměsíční trest odnětí svobody. Po návratu domů (kdy jsem jej poprvé poznal) chtěl začít zcela nový život. Našel si zaměstnání, ve kterém vydržel 2 měsíce a v této době mě chodil pravidelně navštěvovat a barvitě líčil, jak si skvěle zajistí svou budoucnost. Po tom, co se na čas odmlčel spojila se se mnou jeho matka a sdělila, že jí Libor začal rozprodávat zařízení bytu a po té, co mu toto vyčetla rodinu opustil a zdržoval se na jí neznámém místě.

Asi za měsíc na to se mi Libor sám ozval a domluvil si schůzku. Při této mi sdělil, že se seznámil s mužem z Českých Budějovic, který jej u sebe nechal bydlet. Tento muž (evidovaný toxikoman a dealer pervitinu) Liborovi poprvé poskytl drogu s vysvětlením, že po ní zapomene na všechny problémy. Protože měl Libor problémů dost začal pervitin užívat ihned a nitrožilně. První týden mu jeho nový „kamarád“ dával drogu v rámci pomoci, aniž by mu sdělil, že bude muset jednou zaplatit. Začátkem druhého týdne se z Liborova nového přátelství stala „černá můra“ a to když mu jeho ubytovatel napočítal dluh na částku 3.000,- Kč. Nezbyvalo mu nic jiného, že zkusit něco ukrást. Protože se však bál uvěznění a nebyl schopen dle jeho slov sám žádnou pořádnou krádež vymyslet, musel do hry zase vstoupit jeho nový přítel a najít objekty, které budou „hodny“ Liborova napadení. Po prvním vloupání ztratil i díky notné dávce pervitinu zábrany a potom už to šlo podle jeho slov úplně samo. Za necelý měsíc měl za sebou 9 případů vloupání do různých kiosků a stavebních buněk se škodou kolem 150.000,-Kč. Samotný fakt vlastní majetkové trestné činnosti však nebyl tím, který jej přiměl přiznat se. Libor si tehdy ještě dobře uvědomoval, že pokud okamžitě nepřestane s pervitinem, závislosti se jen tak snadno nezbaví. Svým doznáním dále také sledoval to, že se dostane z vlivu svého ubytovatele, kterým byl v posledních dnech nucen k dalším a dalším vloupáním.

Na základě Liborovy výpovědi byl trestně stíhán a odsouzen k 5-ti letům odnětí svobody za distribuci drog jeho nový „kamarád“ a sám Libor „vyfasoval“ 3 roky za krádeže vloupáním.

Po dobu výkonu trestu mi několikrát psal a ve svých dopisech líčil, jak si po návratu zařídí nový život bez drog a bez krádeží. V těchto dopisech mne také žádal, zda

bych mu po návratu nemohl pomoci najít slušné zaměstnání. Tuto pomoc jsem mu přislíbil.

V roce 1999 se vrátil a jak slíbil ihned mne navštívil. Z jeho slov bylo patrné, že se poučil z předchozích „kotrmelců“, a že skutečně chce začít jinak a hlavně bez drog. Vstříc mu vyšli i jeho rodiče, kteří mu přenechali svůj malý byt v centru Českých Budějovic (společnou domácnost s Liborem již sdílet nechtěli). S využitím mých známých a přátel získal Libor kvalifikaci pro práci s motorovou pilou a s tím také možnost stálého zaměstnání s platem nejméně 10.000,-Kč měsíčně. Ze zaměstnání byl první tři měsíce nadšený, ale potom začal uvažovat o tom, že by si mohl vydělat i více, toto zaměstnání opustil a po dobu zhruba 3/4 roku vystřídal v Českých Budějovicích více barů jako číšník. Zde se opět seznámil s lidmi distribuujícími drogy.

Necelý rok a půl po svém propuštění z výkonu trestu Libor z Českých Budějovic zcela zmizel. Po dobu třech měsíců o něm ani jeho rodiče neměli žádné zprávy. V té době jsme zachytili informace nasvědčující tomu, že se na Lišovsku objevil nový dealer pervitinu, který zde zásobuje tímto „zbožím“ téměř kompletní populaci jedné menší vsi ve věku 15-19 років. Podle popisu pachatele mi bylo okamžitě zřejmé, že jde právě o Libora. Po krátkém pátrání byl Libor zadržen.

Ve své výpovědi se kromě distribuce drog i osobám mladším 18-ti let doznal k několika případům vloupání do rekreačních objektů a krádežím mobilních telefonů. Sám uváděl, že své trestné činnosti lituje a vždy, když něco provedl, tak jej to druhý den velmi mrzelo zejména proto, že mezi okradenými bylo opět mnoho vzdálenějších příbuzných a jeho vlastních kamarádů. Jako důvod uváděl stále se zvyšující spotřebu pervitinu z jeho strany. Všechny trestné činy, které doznal spáchal pod vlivem drogy.

Libor opět všeho lituje a slibuje sobě a okolí, že po návratu z výkonu trestu (5 let a 9 měsíců) začne zcela nový život. Samozřejmě počítá s mou pomocí.

JIRKA (27) A PETR (zemřel v.r. 2000 ve věku 24 let)

Jirka s Petrem se na jaře roku 2000 poznali co by uživatelé heroinu v léčebně drogových závislostí. Jirka původem z Českých Budějovic, i když silně závislý se jako jediné dítě stále těšil všemožné a především finanční podpoře své matky. V tomto ohledu byl Petr jeho pravým opakem, pocházel z Prahy a se svou původní rodinou již řadu let neudržoval žádné styky.

Oba po třech týdnech pro porušování řádu léčebny tuto opustili, společně odjeli do Českých Budějovic. Zde Jirka sdělil své matce, že byli vyhozeni neprávem a tato oběma nabídla jakési pokračování léčebné terapie na chalupě rodiny ve vsi nedaleko města. Její podmínkou bylo, že do města vůbec jezdit nebudou a náhradou za poskytnuté ubytování a stravu společnými silami opraví fasádu rozlehlé usedlosti. Oba s nadšením souhlasili a skutečně tehdy ještě byli rozhodnuti na svůj oblíbený heroin nikdy už ani nepohledět.

Prvních čtrnáct dní to vypadalo, že kluci berou „pracovní terapii“ vážně. Jejich výkony sice neodpovídaly původním představám Jirkovy matky, ale zdálo se, že na drogy už zapomněli. Proto dostali svolení k výletu do města. Po krátké procházce zašli do restaurace v centru Českých Budějovic a když byli u druhého piva, objevil se zde Jirkův starý „kamarád“. Po chvíli se řeč otočila k heroinu a Jirka za zbytek peněz koupil dvě menší dávky pro oba. Po návratu na chalupu si ihned drogu nitrožilně aplikovali.

Následujícího dne je už ani nenapadlo, že by začali něco dělat a přemýšleli, kde seženou peníze na další „zboží“. Nejsnadnějším řešením bylo rozprodat zařízení rekreačního objektu, který měli zvelebovat. Objednanými vozy TAXI odvezli do bazarů několik kusů elektroniky a utržili kolem 5.000,-Kč. Teď se teprve projevil Petr jako

„opravdový kamarád“ a nabídl Jirkovi, že dojede do svého rodiště Prahy a sežene SUPER kvalitní zboží. Jirka s tím okamžitě souhlasil a Petrovi peníze utržené za matčinu elektroniku rád svěřil.

Jak Petr slíbil, tak také učinil a druhý den ráno se vrátil z Prahy s oním SUPER zbožím. Jednalo se o asi 4 gramy čistě bílého heroinu. Oba v euforii z výhodného nákupu ihned vyrazili do Českých Budějovic, kde měli v úmyslu polovinu zboží se ziskem rozprodat a druhou si ponechat na „horší časy“. Před samotným prodejem však chtěli také vyzkoušet, jak kvalitní zboží vůbec budou nabízet, a tak si vlezli pod jeden z mostů přes Mlýnskou stoku na Sokolském ostrově a oba si připravili svou obvyklou dávku, kterou si hned na místě nitrožilně aplikovali. Ještě téhož dne po poledni byl Jirka nalezen v bezvědomí na chodbě domu, kde bydlí jeho matka. Po převozu do nemocnice se jej lékařům podařilo zachránit. Petr dopadl daleko hůře. Večer byl pod stejným mostem nalezen mužem, který zde venčil psa a přivolanému lékaři nezbylo nic jiného než konstatovat smrt z předávkování heroinem.

Když později Jirkova matka zjistila, že jí na chalupě schází elektronika v hodnotě cca 30.000,-Kč, věc oznámila jako krádež ze strany neznámého pachatele na Policii České republiky. Po té však, co jí bylo sděleno, že jedním z pachatelů je i její syn, využila svého práva a nedala souhlas k jeho trestnímu postihu. V roce 2001 bylo Jirkovi sděleno obvinění za distribuci heroinu v Českých Budějovicích.

Markéta (29 let)

Markétu jsem poznal před mnoha lety jako sedmnáctileté děvče. Tehdy to byla velmi pěkná holka, která měla ráda kolem sebe hodně kluků. Každý, kdo ji tehdy znal, ji mohl potkat všude, kde se něco dělo, na všech zábavách a diskotékách ve městě i okolí a stále kolem ní byl houf kluků. Občas se jí přihodilo, že byla zvána na policejní oddělení, ale vždy jen proto, aby podala svědectví ohledně rvaček, které se kolem ní na tanečních produkcích strhly.

V osmnácti letech z města zmizela a začalo se o ní povídat, že se živí v některém z příhraničních okresů prostitucí. Před čtyřmi lety mne náhodně na chodníku v centru Českých Budějovic oslovila žena, kterou jsem zprvu přes její zbědovaný stav nemohl poznat. Byla to právě Markéta. Za zhruba patnáct minut, co jsme spolu hovořili mi stačila vylíčit vše podstatné, co se jí přihodilo za dobu, po kterou byla mimo město.

Na jedné z diskoték se ve svých osmnácti letech seznámila s klukem z Prachaticka. Po krátké známosti s ním otěhotněla a provdala se za něho. Po svatbě se jim narodil syn a asi tak 1/2 roku na to její manžel otevřel nedaleko jednoho hraničního přechodu do Německa noční klub. Když Markéta občas za manželem do tohoto klubu zašla na návštěvu, němečtí zákazníci vždy projevovali značný zájem o to, aby jim právě ona poskytovala služby, jež jsou cílem jejich návštěvy v republice. Po nedlouhém naléhání manžela Markéta souhlasila s tím, že občas skutečně může za slušnou odměnu tyto služby poskytnout. Za několik týdnů už z ní byla pravidelná prostitutka v „rodinném podniku“. Dle jejích slov s prostitucí jdou ruku v ruce drogy, zejména pervitin a kokain. Po dalším roce už byla na těchto drogách zcela závislá a začala se vytrácet i její dívčí krása. Netrvalo dlouho a manžel se s ní rozvedl, s čímž bylo spojeno i vyhození „na dlažbu“. Další dva roky potom „pracovala“ přímo na ulici cestou k hraničnímu přechodu a bez drogy nemohla vydržet už ani den.

O syna se jí starali různí příbuzní a často se stávalo, že jej mnoho dní po sobě ani neviděla. Vydělávala sice značné finanční částky, ale většinu z toho ihned utratila za drogy. Podle jejích slov nebýt syna, dávno by skočila pod kamion a tak ukončila svoje

trápení. Nevěděla si sama se sebou rady, ale věřila, že přijde chvíle, kdy bude moci začít normálně žít.

Při jedné z mála návštěv u rodičů, kteří ji v té době přijímali jen kvůli vnukovi potkala Roberta, bývalého kamaráda z party, se kterou chodila po diskotékách. Zašli spolu na kafe a když mu vyprávěla svůj životní příběh, on jí nezačal opovrhovat jako ostatní, ale naopak jí navrhl, že se může k němu i se synem přestěhovat pod podmínkou, že okamžitě zanechá prostituce a přestane brát drogy.

V době, kdy jsme se potkali, Markéta už dva měsíce u Roberta bydlela, byla z tohoto soužití maximálně nadšena a na svou budoucnost pohlížela optimisticky. Pouze k pervitinu uváděla, že se jej nedokáže zbavit a čas od času si dojde koupit „psaníčko“.

Osobně jsem se po tomto setkání domníval, že nadšení Markétě dlouho nevydrží a díky drogám se rozpadne i její vztah s Robertem a skončí znovu na ulici. Stal se však pravý opak. Markéta s Robertem jsou spolu doposud a oba se alespoň snaží žít manuální prací. Svým svědectvím Markéta také pomohla usvědčit dva větší dealery pervitinu v regionu.

Při občasných setkáních však Markéta stále přiznává, že se své závislosti na pervitinu dosud zcela nezbavila a pokud se dostane do společnosti, kde je jí tato droga nabídnuta bez dlouhého otálení nabídku přijme.

Všechny naznačené životní příběhy vypovídají o tom, že pokud se toxikoman rozhodne s drogou skoncovat, anebo alespoň její užívání radikálně omezit nutně k tomu potřebuje mít nablízku někoho, kdo jeho snahu podporuje a je ochoten mu podat pomocnou ruku. Pokud však nikoho takového nemá, či v horším případě jej společník motivuje opačně, rychle se vrací zpět k drogové kariéře, což může končit i tragicky.

ZÁVĚR

Z odpovědí toxikomanů na otázky strukturovaného rozhovoru vyplývá jednoznačně zjištění, že užívání drog, které nese známky jisté pravidelnosti na sebe navazuje všechny formy trestné činnosti. S touto skutečností se budou muset dříve či později vyrovnat všichni policejní úředníci, kteří přicházejí do přímého styku s pachateli trestné činnosti. Z taktického, ale i lidského hlediska je pro policistu dobré dopředu před každým jednáním s toxikomanem vědět, jaký druh drogy a jak dlouho užívá a z tohoto vyvodit, jakým způsobem bude reagovat na otázky kladené při výslechu. I v policejní praxi je nutné vycházet ze zásady, že toxikoman je člověk, jež má svoje potřeby i když často tolik rozdílné až nepochopitelné od drogy nezneužívající populace. Řadoví toxikomané, kteří odpovídali v této praktické části jsou se svou stávající situací v drtivé většině krajně nespokojeni a rádi by vystoupili z „rozjetého vlaku“ jménem DROGA. Vzhledem však k častému zpretrhání rodinných vazeb už není nikdo na blízku, kdo by jim podal pomocnou ruku a tento vlak s nimi pomáhal zastavit. Pro policistu samotného by prvním signálem k tomu, že drogově závislý má skutečně v úmyslu se svou závislostí skoncovat mělo být to, že se rozhodne svědčit proti svému dealerovi v přípravném řízení a později také u soudu. V tomto případě je ze strany policisty potřeba zareagovat tím, že takové osobě nabídne pomoc, i když blíže nespecifikovanou pro případ, že se tento člověk dostane do obtížné situace. Pro toxikomana je často velmi důležité, že má jakýkoliv kontakt na někoho, na koho se může v případě obtíží obrátit. Proč by takovou osobou nemohl být právě policista?

Jak je naznačeno v kazuistice č. 1 taková pomoc policisty toxikomanovi nemusí vždy přinést kýžené ovoce. Osoby na drogách závislé žijí ve světě podrazů a lží, ale

zároveň druhé podráží a lžou jim. Při prvotním kontaktu s neznámým policistou se také podle této zásady obvykle řídí a očekávají stejné reakce od vyslýchajícího. Pokud se policistovi po prvním setkání s vyslýcháným toxikomanem podaří tohoto přesvědčit o tom, že s ním hovoří jako s každým druhým a zcela na rovinu, může si být jist tím, že při dalším kontaktu s touto osobou bude jednání již více přímé a věcné. Policista nikdy nemůže počítat s tím, že vyslýcháného má před sebou naposledy. Opak je pravdou a i odpovědi na otázky k dosavadní trestné činnosti tomu nasvědčují. Toxikomané, pokud drogy obstarávají bez toho, aby jejich přebytky prodávali jsou nuceni za účelem získání finančních prostředků páchat trestnou činnost a tím stále přicházet do styku s pracovníky policie, kteří se odhalováním této trestné činnosti zabývají.

V této práci jsem vícekrát naznačil, že drogový podtext v sobě skrývá značná část spáchané trestné činnosti, přičemž policejní práce se závislými pachateli takové činnosti je více než nesnadná. Závažnost současné situace by v každém případě zasluhovala, aby kromě specialistů na drogovou problematiku byli se specifiky práce s toxikomany seznamováni i policisté, kteří se zabývají ostatními formami trestné činnosti.

Problém zvaný droga k nám nepřišel z neznáma a také najednou do neznáma neodejde. Uvědomme si, že se s ním bude potýkat naše generace a snažme se, abychom tento fenomén předali těm, co nastoupí po nás s ujištěním, že je již poznán a prokazatelně na ústupu.

Literatura u autora.

K APLIKAČNÝM PROBLÉMOM USTANOVENÍ TR. ZÁKONA SLOVENSKEJ REPUBLIKY UPRAVUJÚCICH DROGOVÚ KRIMINALITU A JEJ STAV V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

JUDr. Ján ŠANTA, PhD., vedúci trestného oddelenia
Krajskej prokuratúry, Prešov, Slovenská republika

V minulom čísle Bulletinu NPC som sa najmä pre českých čitateľov pokúsil priblížiť stručný vývoj a súčasnú právnu úpravu drogových deliktov v Slovenskej republike. Bolo konštatované, že základom tejto právnej úpravy sú trestné činy nedovolennej výroby a držby omamnej látky, psychotropnej látky, jedu a prekurzora a obchodovanie s nimi podľa § 186, § 187 a § 188 Tr. zákona a šírenie toxikománie podľa § 188a Tr. zákona.

Podstatou citovaného tr. činu podľa § 186 Tr. zákona je teda neoprávnene prechovávanie návykových látok pre vlastnú potrebu /s hroziacim trestom odňatia slobody do 3 rokov/.

V zmysle § 187 ods. 1 Tr. zákona sankcionovateľným /tr. sadzba trestu odňatia slobody činí 2-8 rokov/ je neoprávnená výroba, vývoz, dovoz alebo prevoz omamnej látky, psychotropnej látky, jedu alebo prekurzora /písm. a/, ich kúpa, výmena alebo iné zadováženie /písm. b/, predaj alebo iné sprostredkovanie návykových látok /písm. c/ alebo ich prechovávanie po akúkoľvek dobu /písm. d/.

Tiež bolo uvedené, že podľa § 89 ods. 12 Tr. zákona pod prechovávaním omamnej látky, psychotropnej látky, jedu alebo prekurzora pre vlastnú potrebu sa rozumie mať neoprávnene v držbe po akúkoľvek dobu omamnú látku, psychotropnú látku, jed alebo prekurzor v množstve, ktoré zodpovedá najviac obvykle jednorázovej dávke na použitie a to pre osobnú spotrebu.

Napriek, na prvý pohľad, takejto bezproblémovej právnej úprave, prax orgánov činných v trestnom konaní v Slovenskej republike priniesla doposiaľ nejednoznačne doriešený právny problém, ktorý možno s prihliadnutím na § 89 ods. 12 Tr. zákona zadefinovať konštatovaním: „Ak množstvo neoprávnene prechovávanej drogy u páchatel'a zodpovedá najviac obvykle jednorázovej dávke na použitie, je namieste právna kvalifikácia skutku podľa § 186 Tr. zákona. Ak toto prechovávané množstvo presiahne takúto jednorázovú dávku, je nespochybniteľným § 187 ods. 1 písm. d/ Tr. zákona. Aká je však zákonná právna kvalifikácia skutku, ktorým páchatel' množstvo návykovej látky, ktoré nepresahuje obvykle jej jednorázovú dávku na použitie vyrobil, vyviezol, doviezol, previezol, kúpil, vymenil alebo inak zadovážil, prípadne predal alebo inak sprostredkoval tak, ako je to uvedené v § 187 ods. 1 písm. a – c Tr. zákona? Inými slovami, kvalifikovať skutok páchatel'a v zmysle § 186 Tr. zákona alebo podľa § 187 ods. 1 písm. a-c Tr. zákona, ak páchatel' s množstvom obvykle menším ako jednorázová dávka na použitie nakladá inak, ako to možno zahrnúť pod pojem prechovávanie?

Držiac sa prísne gramatického výkladu črtá sa názor, že zákonodarca, ktorý takto nejednoznačne zadefinoval analyzované skutkové podstaty z kvantitatívneho hľadiska, považoval všetky ostatné konania potencionálnych páchatel'ov, okrem prechovávania návykovej látky pre vlastnú potrebu, za tak spoločensky nebezpečné, že hoci by tí nakladali v § 187 ods. 1 písm. a-c Tr. zákona predpokladaným spôsobom s množstvom drogy menším ako zodpovedajúcim najviac obvykle jednorázovej dávky, boli by trestne zodpovední za trestný čin podľa tohto prísneho ustanovenia Tr. zákona /§ 187/.

V praxi by však potom mohli vzniknúť absurdné situácie. Napr., že páchatel', ktorý sa len v dôsledku toho, že sa priznal k zakúpeniu marihuany o množstve 0,2 gramu, bude postihnutý v zmysle § 187 ods. 1 písm. b/ Tr. zákona /trestná sadzba 2-8 rokov/, kým iný páchatel', ktorý nechce uviesť nadobudnutie jednorázovej dávky marihuany o jednorázovom množstve 0,5 grama bude sankcionovaný podľa miernejšieho ustanovenia § 186 Tr. zákona /tr. sadzba do 3 rokov/. Už samotná táto úvaha vedie k záveru, ktorý v súdnej praxi aj prevažuje, totiž, že použijúc logický výklad, rozhodujúcim bude množstvo drogy nielen v prípade jej prechovávaní, ale aj v prípadoch predpokladaných § 187 ods. 1 písm. a-c Tr. zákona. V praxi by to teda znamenalo, že hoci napr. páchatel' vyváža, či dováža a pod. drogy na územie Slovenskej republiky /alebo z územia SR/, ak ich množstvo nepresahuje obvyklú jednorázovú dávku, bude postihnutý len podľa miernejšieho ust. Tr. zákona - § 186. V konečnom dôsledku tento právny názor je podporený tiež predpokladom, že i množstvo drogy zodpovedajúce § 89 ods. 12 Tr. zákona muselo byť nadobudnuté jedným zo spôsobov predpokladaných § 187 ods. 1 písm. a/ alebo b/ Tr. zákona, najmä výrobou, dovozom, kúpou, výmenou, či iným spôsobom zadováženia /dar, nález a pod./. Predmetným právnym úvahám a nejednoznačnostiam v aplikácii týchto ustanovení by slovenský zákonodarca – Národná rada Slovenskej republiky – určite predišiel, ak by návetie § 187 ods. 1 Tr. zákona zakotvil napr. takto: „Kto neoprávnene omamnú látku, psychotropnú látku, jed alebo prekurzor v množstve, ktoré presahuje obvykle jednorázovú dávku na použitie“ a ďalej pokračoval hoci doterajšími písmenami a-d tohto ustanovenia. Toto je však už vecou ďalšej eventuálnej novely Tr. zákona alebo aspoň jedného rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, majúceho charakter judikátu.

V kontexte takéhoto znenia Trestného zákona Slovenskej republiky a jeho aplikačných problémov, dovoľm si aj krátku zmienku o stave drogovej kriminality v SR za uplynulé obdobie.

Podľa oficiálnych štatistických údajov Generálnej prokuratúry SR /GP SR/ za rok 2001, z celkového počtu 40 511 stíhaných osôb v Slovenskej republike, voči ktorým bolo trestné konanie na prokuratúre skončené, 5308 osôb spáchalo tr. činy pod vplyvom alkoholu a 449 osôb pod vplyvom inej návykovej látky. Určitými paradoxami je skutočnosť, že kým najviac osôb – 230 zo 4084 stíhaných spáchalo tr. činnosť pod vplyvom iných návykových látok, ako sa to dalo predpokladať, v obvode Krajskej prokuratúry /KP/ Bratislava, a len 370 pod vplyvom alkoholu, najmenej – 8, je takýchto osôb evidovaných v obvode KP Žilina, hoci pod vplyvom alkoholu tu bolo spáchaných až 833 trestných činov /z porovnateľného množstva 4940 trestne stíhaných/. Podľa ďalších štatistických údajov GP SR bolo za tr. čin nedovolenej výroby a držby omamnej látky, psychotropnej látky, jedu a prekurzora a obchodovania s nimi podľa § 186 Tr. zákona v r. 2001 vznesené obvinenie 307 osobám, podľa § 187 Tr. zákona 742 osobám, 10 obvineným za tento tr. čin v zmysle § 188 Tr. zákona a 7 za tr. čin šírenia toxikománie podľa § 188a Tr. zákona. Spolu teda bolo vznesené obvinenie pre drogovú kriminalitu v SR v roku 2001 1066 osobám. Pre porovnanie uvediem i adekvátne číselné údaje za r. 2000 a 1999, ktoré predstavujú súhrn 572 a 329 takto obvinených osôb, avšak za už uvedenej meniacej sa právnej úpravy a počte 36 779, resp. 34 502 stíhaných.

Ako dokazujú aj tieto štatistické ukazovatele, osobitne liberalizácia pohybu a prepravy tovaru cez slovenské štátne hranice sa však podľa dostupných informácií predovšetkým v poslednom čase výrazne premieta i do snáh o zneužitie týchto ciest k nezákonnej preprave nealkoholových drog, či už do SR alebo do ďalších spotrebiteľských krajín. Tieto snahy tak predstavujú reálnu hrozbu pre rozšírenie množstva a druhu nealkoholových drog medzi jednotlivé skupiny slovenských občanov,

čo sa môže prejavovať veľmi negatívne v raste kriminality páchanej narkomanmi, ako aj zvýšením počtu osôb, ktoré sa môžu dostať do nebezpečenstva drogovej závislosti⁹. Pravdivosť týchto úvah okrem už uvedeného potvrdzuje i tá skutočnosť, že z drogovej závislosti sa v roku 2001 v Slovenskej republike liečilo 2559 závislých, čo je o 214 viac ako v roku 2000 a dvojnásobne viac ako pred 6 rokmi. Vyše tisíc z nich sa podrobilo liečbe po prvý raz. Pre zvyšných išlo minimálne o druhý pokus zbaviť sa svojho návyku. Až 70 % z týchto osôb bolo závislých od opiátov, najmä heroínu. Do popredia sa ale popri najobľúbenejšej marihuane čoraz viac dostávajú syntetické drogy, medzi ktorými prevláda extáza a iné návykové látky amfetamínového typu. Stúpa aj počet tých, ktorí užívajú viaceré druhy drog a to buď ako kombináciu alebo podľa toho, ktorú drogu majú momentálne k dispozícii. Regionálne rozmiestnenie liečených drogozo závislých /v pomere mužov a žien 4:1/ vyjadruje nasledujúca schéma krajov: Bratislavský – 1318 pacientov, Trnavský – 215, Trenčiansky – 126, Nitriansky – 283, Žilinský – 141, Banskobystrický – 318, Košický – 118, Prešovský – 40 osôb.

Na liečenie narkomanov vo veku prevažne 20-24 rokov slúži sieť siedmych zariadení s kapacitou asi 100 lôžok, rozmiestnených po celom Slovensku. Priemerné náklady na liečbu jedného pacienta v resociačnom stredisku predstavujú ročne zhruba 130 000,- Sk.

⁹ Čenteš, J.: Alkoholizmus a drogové závislosti č. 3, Bratislava, r. 1995, str. 141

97. PRAVIDELNÉ ZASEDÁNÍ STÁLÉ PRACOVNÍ SKUPINY O PAŠOVÁNÍ A OBCHODU S OPL, 09. – 10.04.2002 ERFURT, SRN

Zdroj Národní protidrogová centrála

Ve dnech 09. - 10.04.2002 se v Erfurtu/SRN konalo 97. pravidelné jednání stálé pracovní skupiny o pašování a obchodu s OPL (dále jen PS „StAR“). Patronát nad jednáním převzal Zemský kriminální úřad Duryňsko a Spolkový kriminální úřad Wiesbaden/SRN.

Jednání se zúčastnili zástupci policejních sborů většiny spolkových zemí SRN, BKA, celních orgánů SRN, DEA USA, Belgie, Švýcarské konfederace, Holandska, Slovenska, Lucemburska a zástupce mezinárodních policejní organizace „EUROPOL“.

Program jednání byl zaměřen především na následující okruhy otázek a problémů :

- 1) stav drogové kriminality – zvláštní poznatky, trendy – příspěvky BKA, jednotlivých spolkových zemí SRN a dalších účastníků,
- 2) “Použití prostředků vyvolávajících zvracení jako procesní opatření k zajištění důkazních materiálů” – prezentace výsledku aktuální ankety ve spolkových zemích SRN, smrtelný případ v Hamburku v prosinci 2001 – příspěvek LKA Hamburk,
- 3) “Dovoz tablet XTC z Holandska do severní Ameriky v celosvětově používaných cestovních kufrech” – příspěvky LKA Sasko a Bavorsko,
- 4) “Zařazení XTC ve Švýcarsku do kategorie “měkkých” drog” - příspěvek LKA Severní Porýní – Vestfálsko,
- 5) hlavní téma “Chápání úkolů StAR” – příspěvky LKA Brémy, Sasko, Severní Porýní – Vestfálsko, Hesensko a BKA, následná diskuse,
- 6) informace k realizovaným zasedáním mezinárodních a regionálních pracovních skupin,
- 7) výměna informací a poznatků k problémům mezinárodní spolupráce.

Nejdůležitější informace :

Použití prostředků vyvolávajících zvracení – v jednotlivých spolkových zemích je ze strany policie vyvíjena snaha, zajišťovat u dealerů drog i ty, které jsou během pouličního prodeje ukrývány dealery v ústní dutině ve formě malých kuliček. V případě odhalení dealera drogy polykají a právě v těchto případech jsou německými policejními orgány používány prostředky vyvolávající zvracení. Zástupcem Zemského kriminálního úřadu Hamburg byl prezentován případ, kdy po aplikaci těchto prostředků sondou (po nařízení použití stáním zástupcem a po aplikaci lékařem) u mladého černocho došlo po dvou minutách k celkovému zhroucení. Oživovací pokusy byly neúspěšné a po třech dnech došlo k odumření mozku a klinické smrti. Jak prokázala následná pitva, nesouvisela smrt černocho s použitím prostředků vyvolávajících zvracení, ale byla způsobena obrovským stresem (při zadržení kladl odpor, který museli překonat 4 pracovníci policie) ve spojení s neodhalitelnou srdeční vadou. V těle bylo nalezeno 40 dávek kokainu a cracku. Hamburský senát na mimořádném zasedání toho dne rozhodl o tom, že opatření – možnost použití prostředků – zůstává v platnosti. Při nuceném použití prostředků vyvolávajících zvracení je od tohoto případu nutná přítomnost anesteziologa.

Mezi veřejností tento případ vyvolal bouřlivou diskusi, která vedla až k zapálení automobilu vysokého představitele policejních odborů, “protože je zastáncem použití!!”. I v dalších spolkových zemích SRN se potvrzují informace, podle kterých je pravidelné používání těchto prostředků i velmi dobrým preventivním opatřením – dealeri při zadržení drogy mnohem ochotněji dobrovolně vydávají a současně je zřetelná jejich menší agresivita vůči policejním orgánům.

V této souvislosti byla holandským zástupcem zmíněna situace na letišti Schiphol, kde je denně registrováno v letech společnosti KLM z Curacaa 50 – 60 kurýrů, “napolykaných” kokainem. Problém policejní přerůstá do problému politického, kdy političtí představitelé “tlačí” na potlačení tohoto trendu. O použití prostředků vyvolávajících zvracení se prozatím pouze diskutuje. I přes přijatá opatření se tuto situaci prozatím nepodařilo vyřešit. Jako jeden z nejzávažnějších problémů se jeví pracovní podmínky celních a policejních úředníků v Curacau, kdy jsou tito ze strany organizátorů dodávek kokainu při “příliš aktivních kontrolách” fyzicky ohrožováni, napadáni a je jim vyhrožováno.

Situační zprávy účastnických zemí :

SRN – v roce 2001 byl oproti roku 2000 registrován lehký nárůst počtu “drogových” trestných činů, souvisejících především s amfetaminy a heroinem, masivně narost počet registrovaných trestných činů souvisejících s cannabis – produkty. Celkem 50% nově registrovaných konzumentů drog (“prvokonzumentů”) užívalo syntetické drogy, největší nárůst počtu “prvokonzumentů” byl registrován v oblasti XTC. Ceny heroinu a kokainu jsou stabilní, ceny amfetaminů vykazují lehký pokles. Ceny drog v “nových” spolkových zemích jsou již takřka totožné s cenami ve “starých” spolkových zemích. Byla zmíněna role Afgánistánu jako nejdůležitějšího producenta opia, role jihovýchodní Asie jako další produkční oblasti klesá. 2/3 kokainu, zabaveného na území SRN, nebyly určeny pro zdejší trh. V SRN bylo v roce 2001 odhaleno 7 laboratoří na výrobu drog (4 x na produkci amfetaminu, 1 x na produkci kokainu, 2 x profesionálně vybavená laboratoř na výrobu XTC). Zástupcem Zemského kriminálního úřadu Brémy byl zmíněn rozsáhlý případ, v rámci kterého byly odhaleny nelegální praktiky v lékárnách. Zaměstnanci lékárnou přijímali od osob závislých na drogách recepty na drahá léčiva, ale místo předepsaných léků vydávali léčiva levná a současně platili konzumentům “něco v hotovosti” – recepty byly následně předkládány k proplacení zdravotním pojišťovnám v plné hodnotě. Z natypovaných 10ti lékáren byla prověřena činnost celkem 3 a to za dobu 18ti měsíců. Byla prokázána škoda cca 0,5 milionu EUR/lékařna. Dotčené lékárny byly uzavřeny, lékárníkům byly odebrány licence a současně zabaveny získané majetky. Případ této systematicky páchané trestné činnosti byl v médiích označován jako “případ lékárnické mafie”. Jako signifikantní se ve Spolkové zemi Sasko jeví nárůst počtu Vietnamců, zapojených do obchodu s heroinem, který do Saska dovážejí z oblasti Berlína a částečně z ČR. Bavorská policie registruje značné množství dodávek takřka všech druhů drog, pašovaných z Holandska do Itálie v osobních motorových vozidlech (v některých byly vybudovány profesionálně zabudované úkryty). Vozidla jsou odhalována především na německých dálnicích. I přes vysoký počet zatčených kurýrů a zabavených dodávek pokračuje pašování v neztenčené míře. Dodávky obsahují 2 – 25 kg jednotlivých druhů drog, kurýři jsou takřka výhradně Italové. V současné době probíhají analýzy, zda se jedná o trestnou činnost organizovanou z jednoho centra např. některou odnoží mafie či camorry. V Severním Porýní – Vestfálsku se jako problém vykristalizovala činnost osob z Litvy, které do SRN přichází jako turisté a následně se zabývají prodejem heroinu a kokainu. Zaměřují se na do SRN nazpět přestěhované “německé Rusy”.

Belgie – oficiální statistika za rok 2001 nebyla prozatím k dispozici. Poměrně velkou změnou je nové zaměření Turků, zapojených do obchodů s drogami. V minulé době byl jejich doménou heroin, v současné době se v souladu s nejnovějšími trendy stále více zaměřují na ATS = stimulanty amfetaminového typu.

Dánsko – v roce 2001 bylo zabaveno celkem 136,3 kg amfetaminu – je to největší množství za dobu vedení statistiky. Prozatím se – celkem překvapivě – nepotvrzuje předpoklad, že stále více syntetických drog bude do Dánska dopravováno z pobaltských států a Polska – jako hlavní zdroj “fungují” stále Holandsko a Belgie. Roste význam pákistánských skupin, zapojených do obchodu s drogami – tento trend je také poměrně překvapivý, protože v posledních 10ti letech se tyto skupiny v prostředí vůbec nevyskytovaly.

Rakousko – o cca 30 % narostl počet “těžkých” drogových deliktů (dovoz drog, obchod s nimi). U heroinu došlo při rozlišení “lehkého” a “těžkého” zločinu ke snížení posuzované hranice ze 5ti na 3 gramy. V rámci novely trestního zákona byla horní hranice trestu v těžkých drogových zločinech zvýšena až na možnost udělení doživotí – dříve byla horní hranice 20 let.

Sloveská republika – průměrný věk osob, závislých na drogách roste a dosáhl hranice 22 – 23 let (dříve 16 – 17 let). Jako pozitivum se jeví i to, že v případech nutnosti zařadit někoho do resocializačních a léčebných komunit takřka neexistují čekací lhůty.

Holandsko – holandskou vládou bylo na boj se syntetickými drogami na dobu 5ti let vyčleněno cca 90 mil. EUR. Dále došlo k posílení policejních kapacit o cca 100 osob vytvořením 5ti speciálních teamů, které se budou po tuto dobu zabývat jak na národní, tak na mezinárodní úrovni bojem proti syntetickým drogám. Tak jako došlo k posílení policejních kapacit, došlo i k navýšení počtů příslušných stáních zástupců. V roce 2001 bylo v Holandsku odhaleno celkem 35 produkčních míst, sloužících k činnostem, které souvisí s výrobou syntetických drog. Je zjišťován obdobný trend jako v SRN a to doprava více druhů drog v jedné dodávce (např. až desítky kg heroinu či kokainu, řádově tisíce tablet XTC a desítky kg hašiše či marihuany). Jako nejvýznamnější dodavatel prekurzorů a tabletovacích strojů se “vykrystalizovala” Čína – spolupráce je však komplikována složitými poměry při získávání informací v Číně samotné. V roce 2001 bylo zabaveno celkem 11 000 l PMK a 14 000 l BMK při současném poklesu zabaveného množství XTC v Holandsku a nárůstu množství zabavené XTC v cizině – potvrzuje se, že Holandsko je stále nejvýznamnější světový exportér XTC. Jako velmi nebezpečnou kombinací se jeví konzum GHB společně s alkoholem (GHB přitom není zařazena do holandského “drogového” zákona, ale podléhá pouze kontrole podle zákona o léčích).

Europol – v zemích EU je registrován masivní nárůst množství zabaveného kokainu (v roce 2001 celkem cca 50 t) a XTC (23 – 24 mil. tablet = nárůst o 65 %). Je akcentován další rozvoj projektu analýzy laboratorního vybavení, nalezeného v jednotlivých produkčních místech – tomuto projektu je připisována značná budoucnost. V přípravné fázi se nachází britská iniciativa, která si klade za úkol vytvoření mezinárodního teamu na kontrolu prekurzorů a dalších chemikálií.

V bodu 3 programu byl účastníky z několika německých zemí prezentován rozsáhlý případ pašování zásilek XTC v sériově vyráběných cestovních kufrech např. značky “World Wide Travel”, prodávaných ve velkých obchodních řetězcích v SRN. XTC byla pašována do USA, kurýři byli verbováni osobou původem ze Spolkové země Dolní Sasko, dočasně usazenou v Dominikánské republice. Účastníci jednání se shodli na tom, že v dalším období bude o provádění celkové analýzy případu požádán “Interpol” při využití již existující databáze “EXIT” (analýza je v současné době prováděna u Zemského kriminálního úřadu Hamburk), operativní opatření budou koordinována Celním kriminálním úřadem Kolín nad Rýnem.

Zástupcem Švýcarska byl prezentován současný stav v posuzování, zda je XTC drogou “tvrdou” či “měkkou”. Toto rozhodnutí má takřka rozhodující vliv na výši trestu pachatelů. Odborníci soudní a klinické medicíny nemají na nebezpečnost XTC jednotný názor. Z mezinárodního hlediska se může objevit problém ve chvíli, kdy bude společně se švýcarskými orgány prováděna kontrolovaná dodávka a z rozhodnutí státního zástupce či soudce nemusí na švýcarském území nutně dojít k začetí a uvěznění pachatelů (jedná se “pouze” o měkkou drogu).

Předsedající kriminální ředitel BRISACH představil německou iniciativu, podle které převezme německá policie v Afgánistánu dohled a garance při vytváření afgánských policejních sil a to včetně složek, které se budou zabývat bojem proti drogám. Bude tak navázáno na historicky silné vazby mezi německou a afgánskou policií, které mají své kořeny v 19. století. 2 pracovníci BKA zahájí v Afgánistánu přípravné práce již koncem dubna 2002. BKA současně chystá vyslání styčného důstojníka do Íránu, odkud by v budoucnu mohla být koordinována pomoc pro Afgánistán. Tento krok by měl dále přispět k prolomení informační blokády ze strany Íránu.

V sídle Generálního sekretariátu "Interpolu" Lyon proběhlo jednání k problematice izraelských zločineckých seskupení, organizujících dovoz XTC z Evropy do USA. Pracovníci "Interpolu" předvedli možnosti databáze "EXIT" (tj. databáze, kde se cíleně soustřeďují informace k této problematice) a vyjádřili ochotu k další spolupráci i pro země, které bezprostředně šetření k izraelským seskupením neprovádí.

Protože se během posledních tří zasedání pracovní skupiny projevíly některé názorové neshody zvláště mezi předsedajícím (zástupcem BKA) a ostatními zvláště německými účastníky jednání, bylo přítomnými odsouhlaseno založení a složení expertní skupiny, která by v dohledné době měla vyhodnotit činnost "StAR" a připravit návrh činnosti do dalšího období. Do této expertní skupiny byl jako jeden ze dvou "mimoněmeckých" členů nominován zástupce ČR.

98. zasedání PS "StAR" se uskuteční ve dnech 22. – 23.10.2002 v Lucembursku.

MEXICKÁ DROGOVÁ ORGANIZACE TIJUANA-CARTEL

Zdroj Národní protidrogová ccentrála

Shrnutí: Několik členů mexického drogového TIJUANA - CARTELu bylo odstraněno a v Mexiku by mohla vypuknout další válka mezi velkými drogovými organizacemi o ovládnutí lukrativní drogové oblasti Baja California. Vítězem tohoto soupeření by se mohla stát organizace, kterou řídí Ismael Zambada Nicméně, ať už drogový obchod v oblasti povede kdokoliv, lodní přeprava drog do USA pravděpodobně nebude přerušena.

Nedávné zatčení kartelového vůdce TIJUANA – CARTELu Benjamína Arellano Felixe (49 let, *alias El Min*) a smrt jeho bratra Ramona Arellano Felixe v městě Mazatlan otevřely možnost pro největší mexické drogové organizace přesunout svoji působnost do výnosného drogového koridoru Tijuana (Mexiko) - San Diego (USA)¹⁰. Již v průběhu roku 2001 bylo zadrženo 10 členů kartelu bratrů Arellano Felix. Mezi nimi byli i kartelový vrah, Jorge Humberto Rodriguez (*alias La Rana*) a Ivonne Soto Vega, která vlastnila síť legálních směnárů na obou stranách hranice a „prala peníze“ pro celý kartel. Peníze z prodeje drog v USA byly zasílány bankám v Mexiku, které získávaly za tyto operace provizi ve výši 1 až 2 % z každé zaslané částky peněz. Kartel také využíval „malou armádu“ spěšných posílů rozmístěných v okolí Los Angeles a San Diego, kde měl kartel pod kontrolou pouliční gangy prodávající drogy narkomanům. Tito spěšní poslové dopravovali peníze z prodeje drog loděmi zpět do Mexika.

Bratři Arellano Felix kontrolovali jednu z nejvíce brutálních a z hlediska drog nejvýnosnějších „koncesí“ v Mexiku. TIJUANA-CARTEL, usazený v mexickém státě Baja California, pravděpodobně dodává do USA až 40 % z celkového množství kokainu dodávaného na tamní trhy a značné množství marihuany, heroinu a metamfetaminu.

Benjamín Arellano Felix, považovaný za „mozek“ celé organizace, byl 9.3.2002 zatčen a je držen v ostře střeženém vězení mimo Mexico-city. Úřad generálního prokurátora v Mexiku po Benjamínově zatčení oznámil, že testy DNA potvrdily, že muž zastřelený 10.2.2002 byl Ramon Arellano Felix, bratr Benjamína Arellano Felixe. Dne 11.3.2002 byl v Tijuana zastřelen i údajný kartelový právník Rodolfo Carrillo Barragan a 13.3.2002 v Tecate byl vojáky zadržen Manuel Herrera Barraza (*alias El Tarzan*), který byl v gangu pravděpodobně odpovědný za pašování kokainu a marihuany mezi Tijuana, Mexicali, Tecate a jižní Kalifornií (USA). Herrera Barraza je úřady podezírán, že drogy pašoval tunelem vyhloubeným pod americko-mexickou hranicí a objeveným v únoru 2002¹¹.

Na rozdíl od Kolumbie, kde se od doby zániku MEDELLIN CARTELu a CALI CARTELu v polovině 90. let 20. stol. zapojilo do obchodu s drogami více než 200 malých skupin, v Mexiku je obchod s drogami i nadále ovládán několika velkými organizacemi. Tyto organizace se budou snažit rychle ovládnout oblast Baja California,

¹⁰ Dne 20.3.2002 byla v různých místech v Tijuana nalezena tři mrtvá těla. Ačkoliv tyto mrtvé zdánlivě nic nespojuje, nesou znaky vražd v souvislosti s drogovým obchodem a mohlo by se jednat o začátek bitvy o kontrolu nad lukrativní drogovou oblastí Baja California.

¹¹ Na prasečí farmě v blízkosti mexických hranic, 7 m pod povrchem země našli agenti americké protidrogové služby DEA 370 m dlouhý, 1,2 m vysoký tunel vybavený elektrickým osvětlením, ventilací a dřevěným obložením, který končil v městě Tecate těsně za hranicí v Mexiku. Drogy se dopravovaly na vozících po úzkých kolejnicích. Tunel vybudoval TIJUANA-CARTEL a za úplatu jej propůjčoval i jiným drogovým kartelům.

kterou kontrolovali bratři Arellano Felix¹². Největšími soupeři jsou čtyři velké oblastní drogové organizace:

- organizace Ismaela Zambady (53 let, *alias El Mayo*), která se usídlila v Culiacánu a Mazatlánu v mexickém státě Sinaloa,
- organizace ve státě Sinaloa, kterou kontrolují Joaquín "El Chapo" Guzmán a Héctor Luis Palma (*alias El Guero*),
- silný GOLF-CARTEL Osiela Cardenas¹³ – usazený ve státě Tamaulipas,
- JUAREZ-CARTEL, který je řízen vlivnou rodinou Carrillo Fuentes.

Ismael Zambada je veterán mexického drogového podsvětí a kdysi pracoval pro JUAREZ-CARTEL. Nyní je hlavou nezávislé, ale rychle rostoucí skupiny. Údajně má stále ještě dobré vazby na JUAREZ-CARTELEM, což mu může pomoci odvrátit střety s rodinou Carrillo Fuentes.

Organizace Zambady je vnímána jako hrozba ve skupině Arellano Felixe. Zambada ovládá území státu Sinaloa, které leží přes Kalifornskou zátoku naproti oblasti Baja Californie. Pro Zambadu je tedy výhodné se napojit na „sít“ podél koridoru Tijuana-San Diego a vytvořit tak svazky s nynějšími kolegy v TIJUANA-CARTELU. Zambada může také využít zkorumpovanou místní a státní policii k ochraně a zajištění svých případných územních nároků proti soupeřům. Podle amerických úřadů chrání Zambadu před obviněním z vraždy Ramona Arellano Felixe jeho „přátelé“ od policie. Zambadova organizace je pravděpodobně také zodpovědná za zabití policejního šéfa v Tijuana Alfreda de la Torre Marquez před dvěma lety. Zambada se bude snažit pohltnout zbytek TIJUANA-CARTELU a jeho síť spojenců (včetně mezinárodních kontaktů), aby posílil vlastní organizaci. Pro ruské a jihoamerické kriminální organizace nebude žádný problém přesunout své kontakty od TIJUANA-CARTELU k Zambadovi, pokud se spojí s co nejsilnější organizací.

TIJUANA-CARTEL by mohl znovu obnovit svou činnost za pomoci dalších členů rodiny. V kartelu třetí v pořadí za Benjaminem a Ramonem stál Javier, i když v čele kartelu se spíše objeví Eduard (48 let), který se zatím údajně staral o lodní přepravu drog do USA. Prvorozený bratr Francisco Rafael Arellano Felix by se poté, co mu v březnu 2003 vyprší jeho trest 10letého vězení, také mohl znovu zapojit do obchodu s drogami. Carlos a Luis Fernando jsou do činnosti kartelu rovněž zapojeni, ale nehrají významnou roli. Také Amado Cruz Anquiano, bývalý policista, který údajně také „pral peníze“ pro kartel, má být v průběhu roku 2002 propuštěn z vězení. TIJUANA-CARTEL má také silné vazby na ruské, kolumbijské a peruánské kriminální organizace.

Závěr:

Oslabením TIJUANA-CARTELU by mohla vypuknout krátká, ale krvavá válka od severozápadního Mexika až po Los Angeles o ovládnutí lukrativní oblasti Baja California. Organizace, kterou řídí Ismael Zambada má pravděpodobně největší šanci na vítězství v boji o moc, ale i přes agresivní postup Zambady a oslabení TIJUANA –

¹² Rodina Arellano Felix (šest bratrů a nejméně dvě sestry) pravděpodobně přijela do Tijuana z mexického státu Sinaloa v polovině 80. let 20. století. V Baja Californii se zabývala pašováním líkérů a cigaret, avšak brzy rozšířila svou činnost o obchod s marihuanou a kokainem a postupně získávala kontrolu nad obchodem s drogami v celé oblasti.

¹³ Údajná pravá ruka šéfa mexického drogového GOLF-CARTELU Adán Medrano Rodríguez byl policií zadržen ke konci března 2002. Kartel údajně organizuje pašování drog na severním pobřeží Mexického zálivu. Kápo kartelu Osiel Cardenas údajně zdědil velkou část organizace po bývalém vůdci Juanu Garcia Abregovi, který byl zatčen v roce 1996.

CARTELU nebude získání vlivu v oblasti a pohlčení zbytku kartelu nijak snadné. Americké a mexické úřady však neočekávají, že pád TIJUANA-CARTELU a následné soupeření o vliv v uvolněné oblasti se nějak výrazně projeví v poklesu dodávek drog na západní pobřeží USA.

Poslední úspěchy v boji proti obchodu s drogami v Mexiku jsou výsledkem protidrogové kampaně vyhlášené mexickým prezidentem Vicentem Foxem v roce 2000 a obnovené spolupráce mexických a amerických úřadů při pátrání po vůdcích drogových kartelů.

MOBIL SALON 2002 BEZPEČÍ VŠEM, BEZPEČNĚ PRO VŠECHNY

kpt. Mgr. Alena TONINGEROVÁ

„Jsme tady pro ochranu vašeho života, zdraví, majetku a pro vaše bezpečí“ podtitul výstavy Bezpečí všem, bezpečně pro všechny, která proběhla v dubnu MOBIL SALONU 2002 v areálu výstaviště v Českých Budějovicích se vskutku prolínal všemi expozicemi. Pořádalo ji již potřetí Okresní policejní ředitelství ve spolupráci s odbočkou BESIP, Magistrátem města Českých Budějovic a Městskou policií.

Stala se jedinečnou výstavou tohoto druhu v České republice. Nikde se zatím v takovém počtu a na takové ploše neprezentovaly společně složky integrovaného záchranného systému a další instituce podílející se na ochraně života, zdraví a majetku osob. Jedinečná byla i v tom, že si získala jak dospělé, tak děti. Uskutečnila se v největším výstavním pavilónu na třista metrech čtverečních plochy, další pavilón pak patřil dětem a jednotlivé ukázky zásahů složek integrovaného záchranného systému probíhaly venku na 2 500 metrech čtverečních plochy.

Polovina celé expozice patřila POLICII ČR. "Navázali jsme na předchozí ročníky. Poprvé jsme představovali činnost jednotlivých služeb, druhý ročník se odehrával v duchu seriálu Četnické humoresky. Návštěvníci se dozvěděli cosi z historie a mohli porovnat techniku, kterou policie používala dříve a kterou používá v současné době, řekl ředitel pořádající složky OŘP České Budějovice plk. JUDr. Stanislav Svoboda. Letos jsme chtěli návštěvníka ještě více vtáhnout do dění. Vycházeli jsme z toho, že se bezpochyby každý bojí o svůj život, zdraví i majetek a budou ho s určitostí zajímat skutečnosti, které nějakým způsobem člověka poškozují" dodal. Ve stáncích pořádkové, dopravní, kriminální služby se návštěvníci seznámili právě s činností, která nějakým způsobem narušuje jejich pohodu, ovlivňuje dění ve městech a obcích. Zároveň jim policisté vysvětlovali příčiny jednotlivé trestné činnosti či dopravní nehodovosti. Mnozí teprve až zde na instalovaných počítačích zjistili, že Policie ČR a MV ČR mají své internetové stránky, stejně jako řada dalších policejních oddělení.

Poprvé se zde i představilo poradenské středisko policie, kde nejenom policisté ale i odborníci zabývající se zabezpečením majetku, na konkrétních zařízeních předvedli veškeré možnosti mechanického či elektronického zabezpečení a pro jednotlivé zájemce doporučili konkrétní zajištění. Vloupání do bytů, domů či rodinných domků patří mezi častější trestnou činnost a tak jakékoliv hledání způsobů, jak zlodějům znepříjemnit práci většina návštěvníků ocenila a stejně tak příznivě kvitovala projekt ministerstva vnitra "Bezpečná lokalita". Poradenské středisko nezaniklo výstavou, přestěhovalo se pouze do poradenské místnosti OŘP v Českých Budějovicích.

Živé diskuse probíhaly ve stánku Národní protidrogové centrály a nad "feťáckým doupětem". Drogy, totiž nepřímo zasáhly i město jihočeské metropole, dotazy na pracovníky se přímo hrnuly. Zastavovali se mladí a zastavovali se i ti starší. Mladí se znalostí věci hovořili a někteří tvrdili, že se jedná o legrácky, povzbuzení, které je každý schopen zvládnout. Starší generace problém drogové závislosti odsuzovala, mnozí nepřipustili, že by je nějakým způsobem ohrožoval. Avšak mnohokrát zazněla obligátní věta "mělo by se s tím něco dělat". Drogy bezprostředně život obyvatel neohrožují, důsledky se však projevují ve zvýšené majetkové kriminalitě. Vloupání do vozidel, krádeže jízdních kol, krádeže mobilních telefonů, peněz a další majetková trestná činnost narůstá. Mají jí z větší části na svědomí právě drogově závislí a bohužel se někteří dopustili již i násilí.

Mezi návštěvníky zavítal první den i ředitel Národní protidrogové centrály plk. JUDr. Jiří Komorous, který se společně s dalšími zúčastnil slavnostního zahájení. "Musím konstatovat, že takováto výstava s doprovodným programem sestaveným s ukázkou složek integrovaného záchranného systému, dokáže několika tisícům divákům přiblížit práci policejních složek, jsem velice spokojen s celkovou expozicí" řekl při zahájení plk. JUDr. Jiří Komorous. Vychází z příčin jednotlivé trestné činnosti, ukazují se důsledky a nabízí se společná řešení, do kterých se v tomto případě zapojují i další složky ve městě" dodal. Zajímavého bylo hodně, ti co přišli již potřetí s určitostí nezamění jednotlivé policie. Představili se i Městská policie, hasiči, vodní záchranná služba a záchranná služba. Nechyběla expozice BESIPU a samotného Magistrátu .

Zastoupeny zde byly i složky sousedních států v expozici mezinárodních policejních odborů. Přijeli policisté z Rakouska, Německa, Polska i další. Předvedli se přímo v akci, při cestě do Českých Budějovic. Přijeli k dopravní nehodě a hned se ujali řízení provozu, účastníci nehody nevěřili svým očím. V expozici se situace obrátila. Pro změnu oni nevěřili svým očím. Byli příjemně překvapeni a my spokojeni z toho, že jsme udělali výstavu, která ani v sousedních státech v této formě nemá obdoby.

Zajímavého bylo hodně, v obležení byl neustále stánek kriminalistické techniky a pyrotechniky. Nejenom, že mohli lidé nahlédnout pod pokličku pracovníkům kriminalistické techniky, řadu věcí si však mohli sami na vlastní kůži vyzkoušet. Hned tak se nikomu nepoštěstí, aby mluvil s profesionálními experty z oboru mechanoskopie, balistiky, biochemie a dalších. Poněkud zklamaní odcházeli řidiči. Na ty neukázněné je připravena technika, která je vždy i v noci za volantem odhalí.

Složky integrovaného záchranného systému předvedli, co všechno jsou schopni pro občana z hlediska ochrany života, zdraví i majetku udělat. Nejenom, že se každý mohl seznámit s jednotlivostmi v expozicích, názorně pak předvedli svou činnost při téměř dvouhodinových ukázkách, které probíhaly ve dvou blocích, vždy dopoledne a odpoledne. Zachraňovali tonoucího, zraněného na střeše výškové budovy, vyprošťovali poraněné při dopravní nehodě, zasahovali při požáru chaty, velký úspěch opět zaznamenal pyrotechnik a při zadržení pachatele policisté Zásahové jednotky SJČK . Poprvé se zde na výstavě představil i policejní vrtulník. Záchranáři a policisté předvedli, že svou práci perfektně znají a jsou připraveni zasáhnout vesměs všude .

Na své si přišly i děti. Měli svůj pavilón, kde malovaly, soutěžily a jezdily na kole. Ti, kteří znaly, odnesly si mimo dobrých cen i svůj první řidičský průkaz s fotografií. Hrál se soutěž pro rodiny "policejní kufr". Řada návštěvníků si přijela vždy v podvečer, zaevidovat jízdní kola.

Náročné povolání , dokázali jste předvést to, co člověk nevnímá, když se něco stane. Ten kolotoč, který se rozbíhá již bez naší účasti - těch poškozených a mnohdy rozčilených. Seznámili jsme se s přístupem profesionálů, kde každý ví, kde je jeho místo a se znalostí a přesností, věci řeší.

Díky a podpis . "

Uvedené poděkování, které se objevilo, stejně jako jiná a jemu podobná, v knize návštěv mluví za všechno. Expozice a předvedené ukázky nikoho nenechali na pochybách, že ve složkách, které chrání bezpečí občanů, pracují profesionálové .

"Co se týká prezentace práce policie hledáme nové způsoby, jak široké veřejnosti přiblížit práci našich policistů a uvedená výstava právě mezi ně patří. Těší nás i to, že je i v našich schopnostech za spolupráce dalších složek a za finanční podpory různých institucí a firem, velkolepou přehlídku připravit zdůraznil ředitel OŘP v českých Budějovicích pplk. JUDr. Stanislav Svoboda. Splnila své očekávání . Navštívilo jí stejně jako roky předchozí více než 20 000 návštěvníků. Příprava však představuje vysokou zatíženost a profesionalitu všech, kteří ji připravují a těm patří poděkování" dodal .

NA ČESKOBUDĚJOVICKU KRALUJE MEZI DROGAMI PERVITIN

Vladimír LUTOVSKÝ, ČESKÉ BUDĚJOVICE

V okrese České Budějovice je mezi narkomany oblíben ze sedmdesáti pěti procent pervitin. Následuje heroin (15%) a další návykové látky jako je extáze, marihuana a hašiš.

„Není to tak dávno, kdy se nám podařilo zajistit velkého překupníka z Teplic, který měl u sebe rovných 250 gramů pervitinu. Látka byla velmi kvalitní,“ potvrdil npor. Milan Neruda z českobudějovického policejního ředitelství, který má tento obor trestné činnosti v referátu. Uvedl ještě, že do tohoto okresu proudí drogy právě z Teplic, ale i z Chomutova a Ostravy.

Jak konstatoval, v loňském roce byly v okrese České Budějovice obviněny za distribuci nebo držení drogy třicet čtyři osoby. *„A nejhorší na tom všem je, že se rozšiřuje pole působnosti tokových dealerů už i do škol. První experimenty s drogami prožívají děti již v deseti letech, a je zážející, že iniciativnější jsou v tomto ohledu děvčata. Na učilištích je bohužel pervitin, jak se lidově říká, na denním pořádku, ale drogy se nevyhýbají ani středním školám,“* poznamenal nadporučík ještě.

Spojitost drogy a následné trestné činnosti je evidentní.

Je veřejným tajemstvím, že drogově závislým lidem standardní přísun peněz na koupi pravidelných dávek nestačí. A tak si pomáhají zprvu drobnou trestnou činností.

U mladé generace to začíná krádežemi doma a pokračuje to tou samou činností v samoobsluhách, supermarketech a vykrádáním především osobních aut. Takto získané věci prodávají jednak v bazarech a jednak v restauracích nebo náhodným lidem někdy i přímo na ulici. A protože množství denních dávek se u narkomanů stále zvyšuje, úměrně s tím narůstají i jejich finanční nároky, kterými by byli schopni krýt svoje potřeby a požadavky. *„Situace došla dokonce tak daleko, že dealeri drog od svých zákazníků často už ani nevyžadují peníze. Klidně dají jeden gram pervitinu za jedno horské kolo,“* dodal Milan Neruda.

„To už tak v naší profesi je, že máme zdi plné různých identiků. U mě jde v drtivé většině o lidi, kteří drogám už propadli zcela. Jedno psaníčko pervitinu, což je 0,2 gramu stojí kolem 200 korun. Protože jich někteří potřebují více, na pokrytí své denní normy potřebují ukrást jedno kolo a nebo nějaký ten mobil,“ vysvětlil mjr. Pflégr.

Naivita se nevyplácí, prevence je nutná.

Šíření informací ve společnosti je natolik rychlé a široké, že naivita se v této problematice nikomu nevyplácí. Je třeba si uvědomit, že děti školou povinné vědí o drogách téměř všechno, a často více než jejich rodiče. Dospělí si totiž v tomto ohledu odmítají připustit, že jejich miláčka něco podobného může potkat, natož oslovit tak, že s tím začne koketovat. Opak je ale pravdou.

Ze statistiky vyplývá, že na českobudějovických základních školách se s nějakou drogovou aktivně seznamuje 11 procent žáků a na středních školách užívá drogy třetina studentů.

„Droga se u mládeže stává módní záležitostí. Pokud nezačne více fungovat společenské uvědomění a efektivní prevence nejen na školách, ale zejména i v rodinách, budeme asi nuceni řešit stále se zhoršující situaci na drogové scéně. Už dnes se zvyšuje počet rizikových faktorů, které uvolňují prostor pro drogy. Jde kromě jiného i o špatné

využívání volného času, pasivní sledování televize, videa a vysedávání u počítačů,“ uvedl Pavel Vácha, protidrogový koordinátor Okresního úřadu České Budějovice.

Na jedné z českobudějovických základních škol se nedávno uskutečnila beseda se žáky na toto téma v jedné ze sedmých tříd. Tudíž zde byly třináctileté děti.

První šok pro organizátory nastal, když zjistili, jak byli žáci o drogách detailně informováni ze svého okolí a od vrstevníků. Druhý šok přišel vzápětí, když mnozí ze třídy s lehkostí vlastní svému věku až familiárně nazývali tyto látky a používali pro ně i slangové výrazy. A to nejen při popisu té které drogy, ale i při svém vyprávění o tom, jak se látky aplikují a jak působí.

I když nikdo z přítomných dospělých netvrdil, že tito žáci drogy berou, a nic tomu ani náznakem nenasvědčovalo, překvapení na straně organizátorů besedy nebylo zrovna malé.

Děti vyjmenovaly téměř všechny typy psychotropních látek, až na jednu, tzv. taneční drogu extázi. „*Ve třinácti letech totiž ještě nechodí na diskotéky, a tudíž ještě s extází nepřišly do styku. Ostatní drogy tak specifické prostředí ke svému šíření nepotřebují,*“ upřesnil v této souvislosti npor. Milan Neruda s tím, že protidrogové programy jsou skutečně nejdůležitější prevencí proti šíření a užívání drog.

PREVENCE NA OKRESE ČESKÉ BUDĚJOVICE

kpt.Bc. Lucie PTÁČKOVÁ, OŘ P ČR - PIS

Okresní ředitelství PČR České Budějovice působí již pátým rokem v oblasti prevence kriminality na základních a středních školách v okrese. Zpočátku nebyla situace vůbec jednoduchá. Museli jsme přesvědčit ředitele škol, že nebudeme dělat besedy v tělocvičnách pro stovky žáků, ale že vytvoříme alternativní hodiny různého zaměření, ve kterých se budeme dětem systematicky věnovat. Po prvním školním roce jsme již měli připraveny výukové programy především z oblasti dopravní výchovy a dětem a pedagogům se velmi líbily. Tak jsme získávali postupně důvěru nejen dětí, ale i učitelů a ředitelů škol, která se postupně s narůstajícími roky proměnila ve vzájemnou oboustrannou spolupráci. Hodiny dopravní výchovy jsme postupně rozšiřovali tak, že v dnešní době pokrývají celý první stupeň. V praxi jsme si stále více ověřovali skutečnost, že policista nesupluje práci učitele, ale soustavně se spolupodílí na vytváření správných návyků dětí v určitých oblastech. A protože naše výukové programy doprovází celá řada akcí a soutěží, o nichž je prostřednictvím především regionálních médií informována i široká veřejnost, vnímají děti policisty nejen jako represivní orgán, ale vědí, že policisté mohou být těmi, kdo jim v případě nouze podají pomocnou ruku nebo poradí.

Bohužel s narůstajícími počty programů ve třídách, kterých není na okrese České Budějovice zrovna málo, jsme se začali potýkat s problémem personálním. V počtu dvou pracovníků PIS (preventivně informační skupina) jsme již zdaleka nebyli schopni plně pokrýt požadavky škol. Z tohoto důvodu jsme museli začít svoji činnost bohužel značně redukovat.

Proto nás také překvapil článek, který vyšel v Českobudějovických listech dne 26.3.2002 "Dopravní výchova neletí", kde autorka článku konstatuje, že školy nemají zájem o besedy s policisty a učitelé v podobných akcích dokonce vidí "ulejvárnu" od školních povinností. V dalším článku se teprve veřejnost dozvěděla, že se jednalo o okres Tábor, neboť policista z dopravního inspektorátu v něm hovořil o tomto nezájmu. Doufám, že se jedná spíše o výjimku na tábořském okrese, protože jak znám situaci a kolegyňe, které se otázkou prevence zabývají třeba na okrese Strakonice či Český Krumlov, o akce podobného druhu se základní a mateřské školy doslova "perou". Musím proto podotknout, že velmi záleží na metodách a formách podání. K dětem musíte najít ten správný přístup a snažit se, co největší počet zaujmout.

Uvědomujeme si, jak je velmi důležité neztratit jako policie kontakt s dětmi i ve vyšších ročnících. Cítili jsme vůči těmto větším dětem jakýsi dluh, a proto jsme pro ně připravili v říjnu loňského roku ve spolupráci s Národní protidrogovou centrálou (NPC) Praha "Týden protidrogové prevence", o kterém bylo napsáno v Bulletinu 1/2002.

Tento týden však nastartoval systematickou spolupráci s pracovníky skupiny metodiky a prevence NPC a na základě dosavadních zkušeností jsme vypracovali společný projekt "Komplexního programu prevence sociálně patologických jevů na základních školách". Ty tvoří v současné době širokou škálu problémů, které trápí nejen psychology a pedagogy, ale i policisty. Spektrum těchto jevů je široké, počínaje záškoláctvím, dětskou kriminalitou, vzrůstající agresivitou, šikanováním a konče alkoholovou a nealkoholovou toxikománií. To vše se odráží i v trestné činnosti páchané dětmi a mládeží. Vzhledem k tomu, že dlouhodobě probíhající proměna charakteru rodiny narušila její výchovné působení a nezanedbatelný vliv na mládež získává parta, tj. vrstevnická skupina, ohrožení mládeže, především drogami, násilím a šikanou stoupá.

Vzhledem k počtu pracovníků obou zainteresovaných složek a rozsáhlosti programu, jsme se zaměřili na systematickosti a důslednost v práci s dětmi II. stupně a spolupráci jsme nabídli třem základním školám na okrese. Tyto školy budou zastupovat jednotlivé kategorie škol - ZŠ Máj I. - škola sídlištního typu, ZŠ Suché Vrbné - škola městská, ZŠ Lišov - škola mimobudějovická (vzdálená asi 20 km od okresního města). Větší počet škol jsme nebyli schopni pro rozsáhlost programu pokrýt.

Pro všechny třídy jsme vypracovali speciální výukové programy, které jsme dle osnov ZŠ zařadili do hodin občanské a rodinné výchovy. V návaznosti na tyto alternativní hodiny budou na školách probíhat další besedy a exkurze, které nebude již zajišťovat policie, ale stanou se součástí projektu. Školám se tedy meze nekladou, a tak se do projektu zařadí lékaři, psychologové, hygienici, pracovníci psychiatrické léčebny, protidrogoví koordinátoři a další specialisté.

V jednotlivých školách ředitelé vyčlenili pro projekt vyučující, kteří s námi budou organizovat a zajišťovat nejen výukové programy, ale i další akce a soutěže, které budou provázet celý školní rok. Jak řekl ředitel ZŠ Máj I. Mgr. Antonín Scheichl: "Projekt v takovém rozsahu je pro školu velkým přínosem neboť skvěle doplňuje nejen samotné osnovy, ale navazuje i na strategickou prevenci, kterou vytyčilo MŠMT pro období 2001-2004."

Projekt počítá se čtyřletým působením a za tuto dobu se v něm vystřídá asi 3500 dětí. Program v sobě zahrnuje otázky týkající se šikany, záškoláctví, agresivity, náboženských sekt, gamblérství, lidských práv, protispolečenských jevů, dětské kriminality, trestního práva, alkoholové a nealkoholové toxikomanie a dalších. Ve školách budou vyučující navazovat na jednotlivé výukové programy policie a dalších odborníků a s dětmi se tak bude na uvedená témata pracovat průběžně po celý školní rok. Naším cílem je přispět preventivně u dětí k osvojování si pozitivního sociálního chování a odmítání porušování zákona.

Děti budou částečně samostatně a částečně v hodinách s vyučujícími pracovat s pracovními sešity, které jsme pro ně zhotovili. V nich je připravena celá řada zpětných vazeb k ověření znalostí, které děti v průběhu školního roku získají. Za iniciativní řešení předložených problémů budou hodnoceny a na konci školního roku bude uspořádána akce pro nejlepší spojená s odměnami.

Celý projekt byl představen novinářům na tiskové konferenci v dubnu 2002 za účasti pplk. JUDr. Jiřího Komorouse, ředitele NPC a plk. JUDr. Stanislava Svobody, ředitele ORP České Budějovice. Vzhledem k obrovské moci médií vůči veřejnosti jsme předpokládali, že tisk bude o programu informovat. I zde jsme si však ověřili dosavadní zkušenosti, že oblast prevence není pro média přitažlivá. Někteří novináři se dokonce netajili tím, že nejsou zastánci preventivních programů. Budeme se tedy držet stále zažitých hesel, že "nejlepší prevence je represe?" Než něco od stolu odsoudí, měli by si udělat úsudek a program např. zhlédnout a s dětmi si o něm promluvit. Jde nám přeci o tom, aby se líbil hlavně jim. Na druhou stranu však s námi řada novinářů úzce spolupracuje, účastní se našich preventivních akcí a občany objektivně informují o činnostech policistů.

I zde proto pramenily obavy, zda zveřejnit školy, které budou do projektu zapojeny. Objevují se totiž zprávy, že škola má problémy např. drogového typu, proto se na ní musí konat preventivní akce policie. Někteří ředitelé ZŠ si tudíž nepřejí zveřejňovat při podobných akcích názvy svých škol. Chápeme je, neboť udržení a získání dětí je pro školy v současné době otázka existenční. Velmi si ceníme ředitelů a pedagogů, kteří otevřeně spolupracují a nebojí se vyslovit na veřejnosti svůj jasný postoj k celé problematice. Totiž to, že je škola do podobného programu zapojená, je např. i dobré znamení pro rodiče dětí, kteří školu vybírají. Dobrá škola se pozná právě

podle toho, jaké nabízí dětem preventivní programy a tudíž se nebojí o problematice sociálně patologických jevů mluvit nahlas. Na takových školách se říká těmto problémům jasné NE. Žádná škola není proti nim imunní a pokud vás někde přesvědčují, že takové problémy se právě jejich školy netýkají, pak byste si měli dát pozor na pravdivost těchto slov.

Uvědomuji si, že výsledky prevence se nedají okamžitě vyčíslit statisticky a projeví se nám třeba až za několik let, ale neměli bychom se dát právě touto cestou? Bohužel se potýkáme i s velkým nedostatkem financí a tak většina podobných akcí se může konat jen díky sponzorům. Patří jim za to náš dík. Věřte, není nad rozesmáté úsměvy dětí, které právě vyhráli nějakou policejní soutěž, či se zúčastnili akce s policisty. I nás, policisty, pak děti budou brát jinak a hlavně my s nimi nebudeme ztrácet kontakt.

AKADEMICKÉ NAKLADATELSTVÍ, s.r.o.

Nakladatelství vydává celostátní odborný časopis Soudní inženýrství, který se věnuje problematice soudního znaleství v technických a ekonomických oborech, a literaturu pro soudní znalce. Zajímavá je též edice ITEM – podpůrné texty pro pedagogické pracovníky z literatury, dějepisu, psychologie, filozofie, ekonomie, zeměpisu, dějin a současnosti církví. Nakladatelství vlastní dvě prodejny literatury – v prostorách Stavební fakulty a Podnikatelské fakulty a Fakulty strojního inženýrství VUT v Brně.

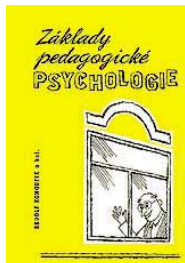
Adresa nakladatelství: Purkyňova 95a, 612 00 Brno

tel., fax: 05/4124 4189

e-mail: cerm.sro@volny.cz

<http://www.volny.cz/cerm.sro>

Ze současné knižní nabídky si dovoluujeme upozornit čtenáře Bulletinu na následující tituly:

Rudolf Kohoutek a s kol.: **Základy pedagogické psychologie**

Publikace z oblasti psychologie výchovy a vzdělávání dětí i dospělých je určena učitelům, vychovatelům, ale také sociálním a řídicím pracovníkům. Zabývá se mimo jiné psychologii vyučování, problematikou učení, zkoušení, osobností učitele a žáka a vztahy mezi nimi.

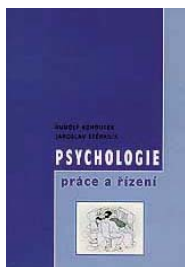
(125,-Kč, 184 stran)

Rudolf Kohoutek : **Osobnost a sebepoznání studentů**

Publikace se věnuje problematice psychologie studentů po nástupu na vysokou školu, jejich adaptaci studijní, sociální i adaptaci v mezilidských vztazích. Vychází z teorie a praxe psychologického poradenství, z konkrétního průzkumu posluchačů VUT v Brně.

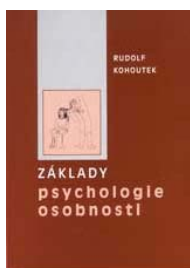
(110,-Kč, 100 stran)

Rudolf Kohoutek, Jaroslav Štěpáník: **Psychologie práce a řízení**

Autoři se zaměřili na dvě oblasti úzce spolu související – ekonomickou psychologii a psychologii managementu. V první části najdeme např. kapitoly o psychologii pracovní činnosti, aspektech pracovního prostředí, pracovních výkonech, bezpečnosti práce, výběru pracovníků, profesiogramech. Druhá část je zaměřena na osobnost manažera a jeho práci.

(150,-Kč, 224 stran)

Rudolf Kohoutek : Základy psychologie osobnosti

Příručka poskytuje základní přehled o psychologii osobnosti, který je východiskem pro formativní působení na vlastní osobnost i na psychiku jiných lidí. Zabývá se psychickými vlastnostmi, normalitou, motivacemi a vývojem osobnosti. Velkou část publikace tvoří praktický terminologický slovník.

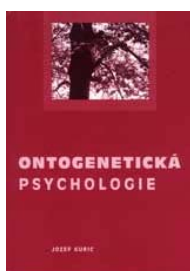
(160,-Kč, 264 stran)

Jiří Pokorný : Psychologie pro každý den

Určeno všem čtenářům, kteří mají zájem o zkoumání vlastních duševních dějů, o lepší poznání sama sebe. Psáno živým, populárním stylem, tabulky, obrázky, zajímavé citáty. Doplněno slovníčkem základních psychologických pojmů.

(100,-Kč, 196 stran)

Jozef Kuric : Ontogenetická psychologie

Publikace poskytuje komplexní pohled na duševní vývoj člověka v celoživotním běhu od početí po smrt, přičemž každému vývojovému stádiu je věnována samostatná kapitola. Jde o moderní pohled na člověka v náročných podmínkách současného světa. Text je určen především budoucím učitelům základních a středních škol a výchovným pracovníkům.

(125,-Kč, 180 stran)

Albert Bradáč a kol.: Soudní inženýrství

Základní učebnice soudního inženýrství našeho předního odborníka. První část publikace se zabývá obecnou metodikou (od základních pojmů přes právní úpravy, znalecké úkony, podíl znalce při zajištění důkazu ke kapitolám o znaleckém posudku), druhá část uvádí do speciálních metodik soudního inženýrství (pojednává o znalecké činnosti ve stavebnictví, ve strojírenství, o analýze silničních nehod, o oceňování majetku, nerostných surovin, podniků...)

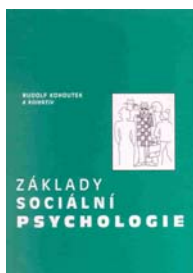
(1 260,- Kč, 725 stran, tabulky, grafy)

Roman Rak a kol.: Krádeže vozidel. Odhalování, vyšetřování a prevence

Publikace přináší ucelený pohled na problematiku krádeží vozidel, pojistných podvodů a jejich systémové řešení prostřednictvím kompetentních orgánů, informatiky a legislativy. Zabývá se prevencí této trestné činnosti ve státní i privátní sféře, podrobně je rozpracována metodika a zvláštnosti vyšetřování.

(550,- Kč, 252 stran)

Rudolf Kohoutek a kol.: **Základy sociální psychologie**

Práce zpracovává zajímavé téma sociální psychologie, oboru zkoumajícího duševní život člověka v sociálních podmínkách a vazbách. Je určena studentům psychologie, odborné veřejnosti a pro svou přístupnost a srozumitelnost i širšímu okruhu čtenářů.

(125,- Kč, 182 stran)

Rudolf Kohoutek: **Poznávání a utváření osobnosti**

Další publikace z oblasti psychologie osobnosti. Zabývá se především metodami poznávání osobnosti, rozvojem osobnosti. Součástí textu jsou i bohaté přílohy z praxe pedagogicko-psychologických poraden (dotazníky, testy).

(260,- Kč, 275 stran)

Tomáš Dacík: **Člověk a rasa**

Teoretická publikace zabývající se pojetím člověka v rámci rasových teorií, vznikem člověka a jeho místem na Zeměkouli i ve vesmíru, to vše z pohledu antropologa.

(100,- Kč, 130 stran)

Jiří Pokorný: **Cesty k nezávislosti osobnosti**

Publikace z oblasti psychologie. Zabývá se příčinami lidského jednání, procesem vzájemného dorozumívání, slovní sebeobranou, transakční analýzou, asertivním chováním, kultivací osobnosti.

(190,- Kč, 186 stran)

Ivo Odehnal: **Úvod do filozofie člověka**

Studijní text pro vysokoškolské studenty technického zaměření se zabývá základními otázkami filozofické antropologie. Jde o kompilační práci, která vychází z obecných filozofických pojmů a vymezení filozofie člověka a zabývá se přínosem jednotlivých filozofů pro tuto filozofickou disciplínu (Kanta, Herdera, Darwina, Marxe, Freuda, ale především Maxe Schelera). Přes filozofii v technickém věku a zákon spolubytí se dostává až k teorii smyslu, teorii štěstí a pojmu svědomí. Publikace je doplněna jmenným a věcným rejstříkem.

(150,- Kč, 212 stran)

Viktor Porada a kol.: **Kriminalistika**

Učebnice pro studium i kriminalistickou praxi (pro znalce, kriminalisty, vyšetřovatele), rovněž pro práci soudů a státních zastupitelství. Pojetí kriminalistiky zde vychází z fyzikální interpretace a následného matematického zpracování kriminalistického problému, což v praxi znamená správnou interpretací stop trestného činu tento čin rekonstruovat a identifikovat pachatele. Učebnice se podrobně věnuje jak obecným a dílčím teoriím kriminalistiky, tak i metodice vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů.

(1 470,- Kč, 746 stran)

Dále nabízíme tematické jednotky ITEM za jednotnou cenu 25,- Kč:

LZ 58 Komunikace

LS 51 Rétorika – umění mluvit a jednat s lidmi

NZ 37 Výchova dětí se závadami a poruchami chování

NZ 41 Historie pedagogicko-psychologického poradenství

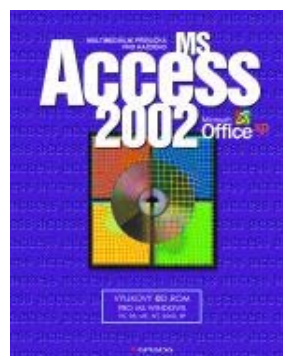
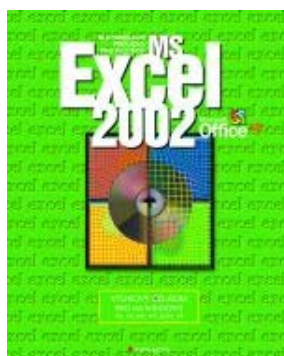
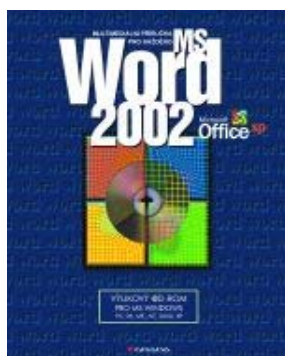
NS 35 Vývoj a výchova dítěte v rodině

NS 38 Jak studovat

CS 18 Sekty a jejich nebezpečí

Naučit se pracovat s PC je snadné!

Word 2002, Excel 2002, Access 2002 – multimediální příručky

V roce 2002 připravila Grada novou sérii multimediálních interaktivních výukových programů, které velice moderním a atraktivním způsobem naučí začátečníka efektivně využívat svůj počítač. Jsou zaměřeny na využití v současnosti nejmodernějšího kancelářského balíku MS Office XP. V tuto chvíli jsou k dispozici již tři výukové aplikace: pro **Word 2002**, **Excel 2002** a **Access 2002**.

WordArt Microsoft Word 2002 základní kurz

Nastavení vzdálenosti písmen a zarovnání WordArt

Podobně jako u běžného textu můžete nastavit proložení znaků, vzdálenost mezi písmeny lze určit i v případě textu WordArt. Další volbou, která se vzdáleností znaků souvisí, je tzv. párování znaků, neboli přiblížení znaků, pokud si odpovídají tvarem. Na následujícím obrázku vidíte vpravo znaky, u kterých je nastaveno párování znaků. Všimněte si, že spodní tah písmena A jde až přes horní tah písmena V, stejně tak je tomu u písmena L, které jde dál než začíná písmeno T.

1. Označte **WordArt**, ve kterém chcete upravit vzdálenost mezi písmeny.
2. Stiskněte tlačítko **Mezery mezi znaky WordArtu** na panelu nástrojů **WordArt**.
3. Z rozvěvené nabídky vyberte vzdálenost mezi písmeny nebo ji nastavte v procentech.
4. Chcete-li ještě nastavit párování znaků, musí být v rozvěvené nabídce zaškrtnutá položka **Vyrovnat dvojice znaků**.

TESTY
CVIČENÍ
VÝSLEDKY

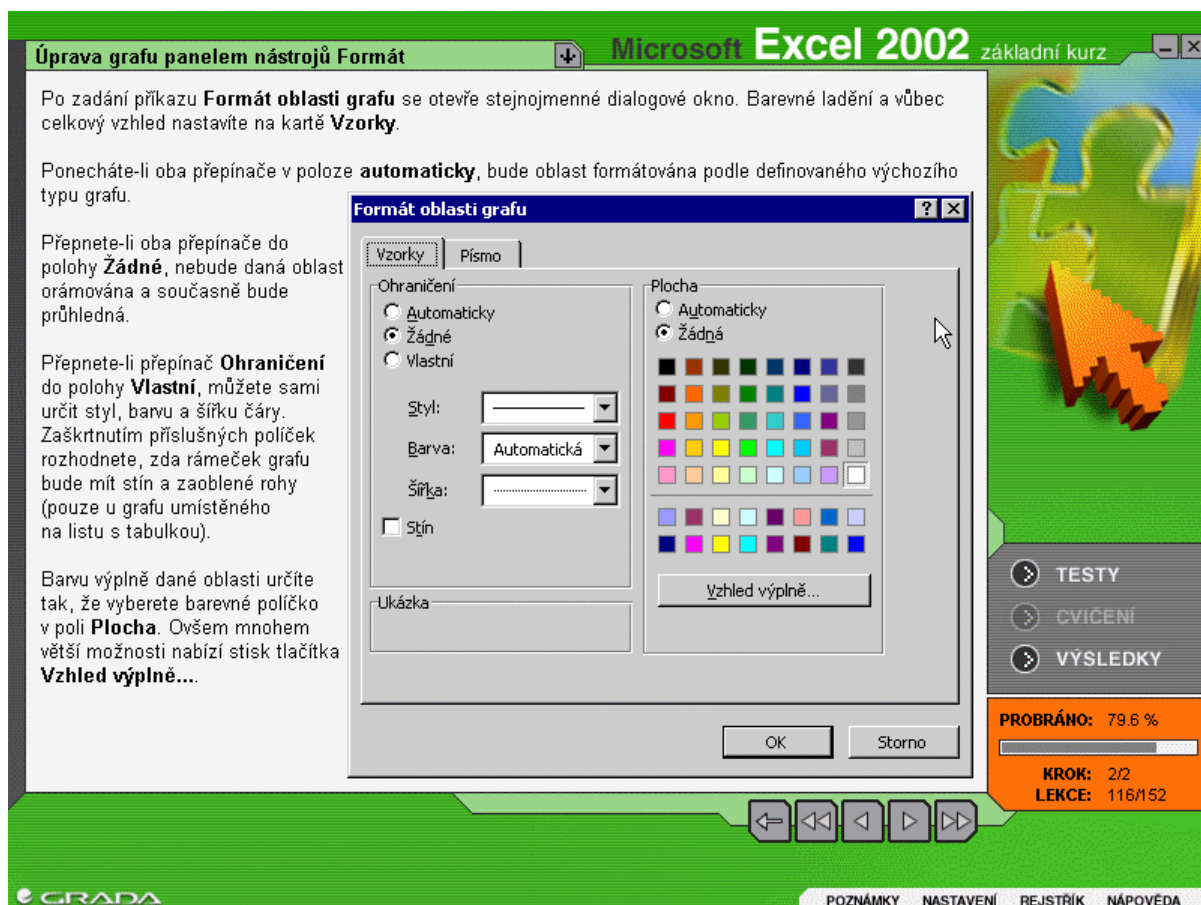
PROBRÁNO: 77.5 %

KROK: 6/8
LEKCE: 69/89

GRADA POZNÁMKY NASTAVENÍ REJSTŘÍK NÁPOVĚDA

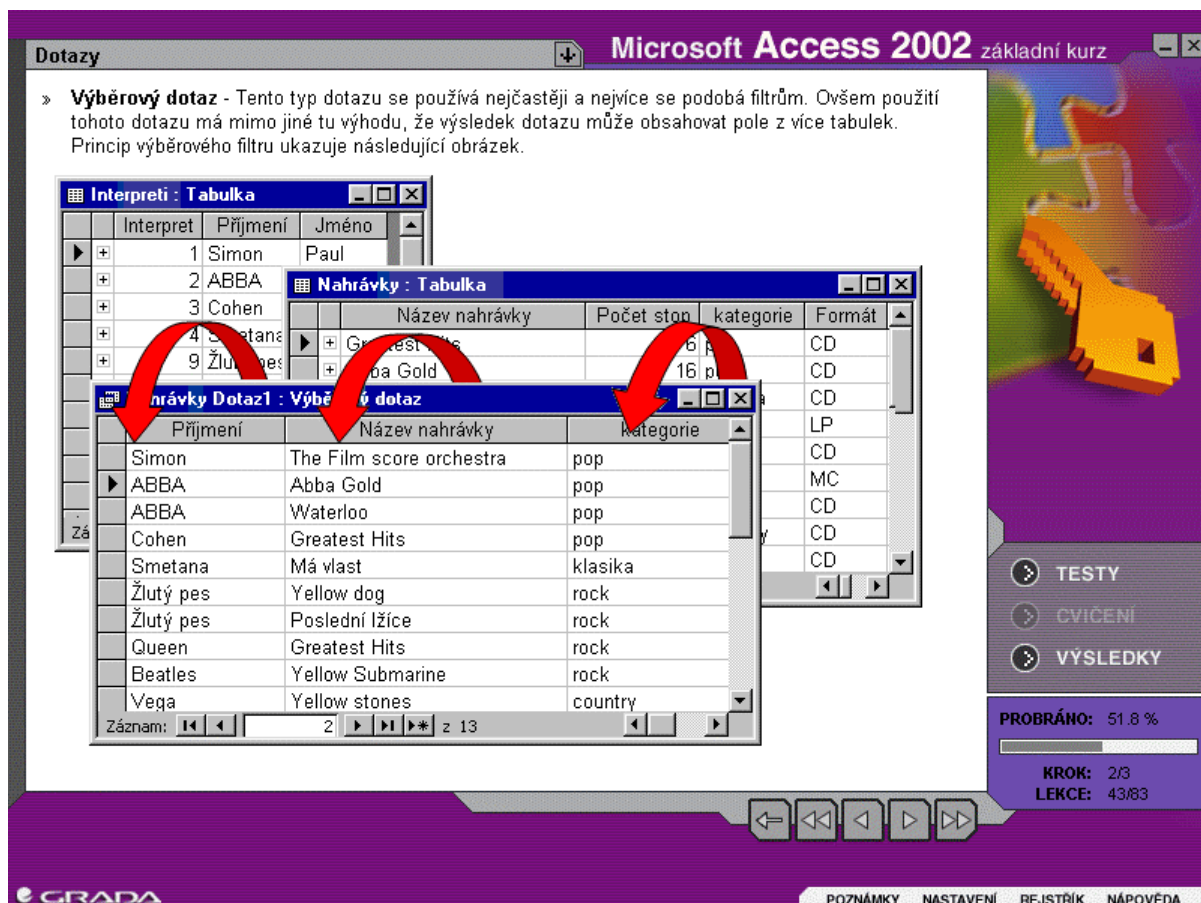
Všechny tři programy navazují svým pojetím na předchozí úspěšné tituly pro výuku Wordu a Excelu z Office 2000. Jsou názorné, metodicky propracované, s přesnou terminologií a intuitivním ovládáním. Zůstala také podrobná animovaná nápověda. Ještě vyspělejší a komfortnější je grafické prostředí. Nové programy jsou po obsahové stránce o něco rozšířené, některé pasáže pojímají podrobněji a samozřejmě zahrnují popis vlastností, které jsou novinkami v Office XP. Titulům prospělo zvýšení podílu videosekvencí, které ilustrují probíraná témata.

Výukové aplikace začínají vždy podrobným výkladem úplných základů práce s příslušným programem. Posléze se rozsah a náročnost přiměřeně zvyšují, takže výuka práce s Wordem 2002 zahrnuje nejen výklad naprosté většiny běžných vlastností tohoto textového editoru, ale uživatel se naučí i řadu méně známých užitečných postupů a triků. Závěrečné kapitola je věnována výkladu maker a jejich praktickému užití. Obdobně postupuje výuka ovládání Excelu 2002 - od nejjednodušších operací, přes vzorce, funkce, tabulky, grafy, až po užití databází, kontingenčních tabulek a kontingenčních grafů. Kurs Accessu 2002 začíná zajímavým porovnáním možností tabulkového kalkulátoru a databázového systému. Odtud se postupně dostáváme k vysvětlení principů relační databáze. Uživatel se postupně naučí vytvářet databáze se vzájemně provázanými tabulkami. Naučí se také definovat a používat filtry, formulovat dotazy a vytvářet výstupní sestavy. Program představuje i publikování databáze na Internetu, její údržbu a ochranu dat. Výklad uzavírají opět kontingenční tabulky a grafy. Podrobné obsahy všech tří titulů najdete na <http://www.grada.cz/vp>.

Ovládání všech tří programů je identické. Po spuštění má uživatel možnost buď anonymního přístupu, nebo se může přihlásit pod jménem a heslem. Ve druhém případě tak může při dalším spuštění pokračovat ve výuce tam, kde posledně skončil, a program si také pamatuje průběh a výsledky výuky. Po zvolení příslušné lekce pokračujete studiem teorie, která je oproti běžné knize prokládána mnohem větším počtem barevných obrázků a screenshotů. Na

probíraná témata pak navazují videosekvence, které skutečně velmi názorně předvádí probírané činnosti a látku také někdy ještě rozšiřují. Právě díky těmto vhodně začleněným videosekvencím i začátečník rychle zvládá činnosti, které mu dříve připadaly nepřekonatelně složité. Sympatické také je, že autoři nezapomněli na neslyšící nebo špatně slyšící uživatele a program nabízí u videí možnost zapnutí titulků. V závěru kapitol jsou zařazena cvičení. Při jejich spuštění se otevře reálný program (Word/Excel/Access) a animovaný průvodce pak vede žáka krok za krokem při řešení dané úlohy. Výukový program umožňuje přihlášenému uživateli zapisovat k jednotlivým lekcím vlastní poznámky. Rejstřík, kombinovaný s výkladovým slovníkem, umožňuje osvěžit stručné definice uvedených pojmů i vyhledávání jejich podrobnějšího výkladu.

K jednotlivým kapitolám jsou také připraveny testy. Kdo pečlivě projde celou výuku a dílčí testy, může si spustit závěrečný test. Ten je poměrně náročný a jeho úspěšné absolvování vás opravňuje tvrdit, že jste danou problematiku skutečně velmi dobře zvládli. Všechny tři výukové programy jsou vhodné jak pro domácí použití, tak pro samostatné nebo organizované vzdělávání na pracovišti. Oproti standardnímu školení ve školicím středisku mají tu výhodu, že jsou uživateli k dispozici kdykoliv, takže umožňují celoroční procvičování a rozšiřování znalostí. Významnou výhodou je také jejich nízká cena, která obzvláště vynikne při srovnání s cenou srovnatelného dvoutýdenního intenzivního kurzu v kvalitním školicím středisku.

Tyto i další programy můžete objednávat (písemně, telefonicky, faxem, e-mailem, on-line) na adrese:

Zákaznický servis, GRADA Publishing, U Průhonu 22, 170 00 Praha 7
Tel.: 02/20 386 511-2, Fax: 02/20 386 400, E-mail: obchod@gradapublishing.cz, H
<http://www.grada.cz>

Ceník vícenásobných licencí pro podniky, firmy a školící střediska

Počet PC	Cena	Počet PC	Cena	Pro konkrétní počty pracovních stanic v počtu nad 90 si vyžádejte přesnou cenovou kalkulaci. Zde uvedené ceny platí pro každý program zvlášť.
2 - 5	2 990 Kč	41 - 50	13 990 Kč	
6 - 10	4 990 Kč	51 - 60	15 990 Kč	
11 - 20	8 990 Kč	61 - 70	17 450 Kč	
21 - 30	10 990 Kč	71 - 80	18 990 Kč	
31 - 40	12 450 Kč	81 - 90	19 990 Kč	

Pozn.: Cena programu pro jeden počítač činí 690 Kč.